

Gibanje za visoko storilnost se širi na vsa delovna mesta

Uspešno tekmovanje brigad v ljubljanski tobačni tovarni

Ljubljana, 18. septembra. Sledeč zgledu borcev za visoko storilnost so v ljubljanski tobačni tovarni že dalj časa pripravljali tekmovanje za visoko storilnost po fazah dela, kar omogoča nemoten potek produkcije in zagotavlja preseganje norm.

Za tekmovanje se je prijavilo 69 delavcev in delavk, ki so bile razdeljene na 12 brigad. — Nestirno so danes zjutraj brigadirji in brigadirke čakali na znak sirene. Ob šesti uri zjutraj so v rezalnici, oddelku fabrikacije cigaret in strojni pakovalnici zapeli stroji, v ročni pakovalnici, pri sortiranju listov in fabrikaciji cigar pa so delavke naglo kot le malo-kdaj pakirale cigarete, sortirale tobačne liste in delale cigare.

Ze po sedmi uri, ko so bili znanj prvi rezultati, so le-ti vsakogar presenetili, zadovoljili in seveda spodbudili, da je v nadaljnjem tekmovanju še bolj posvetil vse sile delu in dosegel še boljših uspehov. Ker je bil dnevni plan razbit na ure, je bila tako omogočena kontrola doseganja plana in norm. Do sedme ure je bila najboljša mladinska brigada Kodre Anice v ročni pakovalnici cigaret, ki je presegla urno normo za 97%. Ze pred deveto uro je 9 delavk doseglo dnevne norme!

V oddelkih, kjer ni ropota strojev, so brigadirji vsako uro po radju zvedeli za svoje uspehe, kar jih je še bolj spodbujalo k delu.

Po 14. uri so zbranim brigadirjem objavili dokončne uspehe tekmovanja, ki so naslednji: brigada Legiša v rezalnici tobaka je dosegla 138% norme; v strojni

fabrikaciji cigaret so dosegle brigade Oblak Sonje 122%, Pristov Antona 128,5% odstotkov in Grzadolnik Zofke 118,3%; v strojni pakovalnici brigada Serjak Josipa 141,9% in Laznik Joža 141,1%; v ročni pakovalnici: brigada Kodre Anice 202,6%, Kocijan Marije 185,9%, Tavčar Vere 188,9% in Koren Eme 133,2%; brigada fabrikacije cigar je dosegla 196% in brigada sortiranja tobačnih listov 305,7% norme.

Izmed posameznikov so se posebno izkazali: brigadirka Lunar Ana, ki je pri sortiranju listov dosegla 420% norme, Jurca Ilyana pri izdelavi cigar 218%, in v pakovalnici cigaret brigadirki Kodre Anica in Tavčar Vera, ki sta dosegli 213% norme. Pomembni so uspehi brigad Pristava Antona in Serjak Josipa, ki sta pri strojnih delih presegli norme za 28,5 in 41,9%.

Tobačna tovarna v Ljubljani je prva tovarna te stroke, ki je pričela tekmovati za visoko storilnost. Doseženi uspehi bodo nedvomno spodbudili še druge tobačne tovarne v Jugoslaviji k tekmovanju. Brigadirji in brigadirke, ki so danes dosegli v tekmovanju tako lepe rezultate, pa bodo iniciator dvigovanja storilnosti vseh svojih sodelavcev, da bo dosežena objuba najboljših brigadirke Kodre Anice, ki pravi:

»Danes smo se k tekmovanju zbrale najboljša mladinka. Naša naloga jutri in v prihodnjih dneh pa bo, da bomo v takšen tekmovalni polet, kakršen je danes zjela nas, pritegnili tudi vse delavke, ki v svojem vsakdanjem delu zaostajajo za nami.«

V tovarni »Utensilija« je brigada izdelova tev revk dosegla 235% dnevne pro zvodnie

Tovarna »Utensilija« izdeluje tkalske cevke in čolnice za potrebe tekstilne industrije v vsej Jugoslaviji. Omenjene predmete so v celoti začeli izdelovati šele v zadnjem času, ko so nam informirojevske države prenehale pošiljati te izdelke in tako hoteli zavreti proizvodnjo v naši tekstilni industriji. Toda naši delavci, udarniki in racionalizatorji so našli nove metode, izdelali nove stroje in sedaj izdelujejo važne pripomočke za našo tekstilno industrijo. Tak je odgovor delovnega kolektiva »Utensilija« informirojevskim klevetnikom.

Včeraj dopolne je v tovarni »Utensilija« tekmovalo pet brigad po Sirotanovičevem načinu za večjo storilnost dela. Navdušeni od uspeha rudarjev, so tudi tu delavci dali iniciativo za tekmovanje. Najprej so se prijavili rezkači tkalskih čolnicov, potem kovači konic za čolnice in drug. Tekmovale so brigade onih faz dela, ki predstavljajo ozka grla v proizvodnji.

V brigadi žagarjev letvic za čolnice so delali: Franc Lunder, Tone Janžič, Ana Novak in Fanj Nebec. Ze v peti uri dela so dosegli dnevno normo, do konca tekmovanja pa so jo presegli za 64%.

Brigada kovačev konic se je zelo resno lotila dela. V prvih urah je vodil Kikelj, potem pa je iniciativo prevzel Blažina, ki je bil tudi zmagovalec v tej brigadi. V brigadi so delali tri dvojice (kovač in grelec). Djordjevič Peter in Cigič Rudo sta od ure do ure stopnjevala proizvodnjo, tako sta v prvi uri skovala 123 konice, v peti pa 157 (dnevna norma je 100 konic). Drugi dve skupini: Tone Kikelj in Valerij Mihelica ter Stefan Blažina in Jože Matešanec sta že v peti uri dosegla normo. Do konca tekmovanja je ta brigada dnevno nalogo izpolnila s 176,8% in tako zasedla četrto mesto med brigadami.

Pri izdelovanju cevke so danes preizkušali nove načine vrtanja; delo je hitreje napredovalo in kvaliteta je

bila boljša. V tej brigadi je delalo pet delavk: štrikratna udarnica Jamsék Angela, ki je že v začetku četrte ure izpolnila dnevno delovno nalogo. Kim Ivanka, dvakratni udarnici Recko Milica in Burnik Marija ter udarnica Dušič Jožica. Brigada izdelovalk cevke je pri včerajšnjem tekmovanju dosegla prvo mesto s tem, da je presegla dnevno delovno nalogo za 135,65%. Zmagovalka tekmovanja pa je bila večkratna udarnica Angela Jamsék, ki je v vsem delovnem času stalno stopnjevala storilnost; v prvi uri je naredila 189% urne delovne naloge, v osmi uri pa 286%.

Drugo mesto v tekmovanju je dosegla brigada izdelovalcev vreten za čolnice s tem da je izvršila 198% dnevne norme. V tej brigadi je delalo 6 brigadirjev, med njimi tri enkratne in dva dvakratna udarnika.

Brigada rezkačev čolnicov je dosegla tretje mesto z 187,3% dnevne norme. V tej brigadi so delali: štrikratni udarnik Boh Rudi, ki je že v tretji uri izvršil dnevno normo in jo do konca tekmovanja presegel za 123%, Kozamerik Tone in petkratna udarnica Debeljak Ema, ki je dosegla 180% dnevne norme.

Tudi udarnica Strah Meri, ki je brusila konice za čolnice, je presegla normo za 73% in s tem zasedla peto mesto v tekmovanju.

Prvo tekmovanje za večjo storilnost dela je dobro uspelo. Mnogo je k uspehu pripomogla dobra organizacija tekmovanja in priprave. Tovariš Carman Tone, racionalizator, novator ter petkratni udarnik je skrbno pripravil stroje in med tekmovanjem bil povsod navzoč. Vodstvo in nadzorovalci tekmovanja pa so se sestali vsako uro in kritično pregledali potek tekmovanja.

Čolnice in konice, ki so jih včeraj izdelali delavci »Utensilija« so že poslali v tekstilno tovarno »Drvoza« v Varaždin, ki jih nujno potrebuje. K.

Kolektiv »Gradisa« v Mostah tekmuje, da bo hidrocentrala pričela obratovati 29. novembra

Ob podelitvi prehodne zastave vlade FLRJ se je kolektiv Gradisa v Mostah obvezal, da bo s povečanim tekmovanjem pravočasno dogotovil vsa gradbena dela in tako omogočil montažnemu podjetju izvršiti plan, tako da bo hidrocentrala v Mostah začela obratovati 29. novembra.

Brigada tov. Hiršmana, ki se je obvezala, da bo v avgustu skrivila in položila 32,4 ton armature, je obvezo presegla za 18,7%. Horvatova torkretarska brigada je izvršila v mesecu avgustu 1092 m³ torkreta in s tem presegla obveznost za 9,2%. Tovariš Štor je s svojo brigado pripravil 599,5 m³ gramoza, namesto 594 m³, kolikor je bila obveza. Zidarske brigade Sitar, Peljhan in Lang so se takrat obvezale, da bodo v mesecu avgustu ometale v odvodnem rovu 5000 m², ometale pa so 5212 m². Tovariš Mohorko je svojo

obveznost, da bo v avgustu pripravil 162 m³ mivke, izpolnil 101%-no. Valenkova tesarska brigada pa je izvršila obveznost tudi 100%-no.

Tovariš Arčon se je obvezal, da bo kljub predvidenemu šestdnevnemu popravilu žerjava dosegel mesečni plan prenosa betona za pregrado stodontno. Izvršil je 99,7%, kljub temu, da se je žerjav ponovno pokvaril in zahteval še nadaljnjih šest dni popravila. Lepe uspehe so dosegle tudi brigada Koželja na separaciji, brigadi Bošnjaka in Draženoviča, Makucova in brigade Gorjupa, Lazarja in Kovatiča.

Graditelji hidrocentrala v Mostah morejo dosegati tako lepe uspehe zato, ker je delo dobro organizirano, ker stalno izpopolnjuje brigadni sistem dela in ker partijska in sindikalna organizacija dobro politično delata.

V MARIBORU SKORAJ NI TOVARNE, KJER NE BI ZAČELI BOJA ZA VEČJO STORILNOST

Maribor, 17. septembra. Od dneva, ko je zmogovita Kupčičeva zidarska brigada prva zanetila plamen Sirotanovičevega ognja, sta minila komaj dva tedna in danes v Mariboru skoraj ni več tovarne, kjer se brigade še niso spoprijele s starim načinom dela.

Niti do dobra se ni raznesel glas o prvih zmagah Prevorčičeve in Odreve brigade, ki sta stkali v osmih urah 868 m blaga, že je Koobekova predilniška brigada v Predilnici in tkalnici v prvi uri tekmovanja presegla rekord litjskih predic, čez nekaj dni pa je Čadeževa brigada v Združenih tovarnah svile zabeležila največjo številko dnevne storilnosti v svoji stroki.

V tovarni »Franca Leskoška« je Krepkova brigada že po treh in pol urah dela presegla dnevno normo, istega dne popoldne pa sta zakovičarja Baloh in Črnec napravila kar 3200 zakovic več kot običajno. Ne dolgo za tem so tri brigade v tovarni avtomobilov v tekmovanju postavile velike rezultate.

Slaba dva tedna bo od zmage Koobekove brigade pa je že pred dnevi predilniška brigada v MTT »Slava Klavora« zabeležila s 30,22 gr na vretenko uro in s pičlimi 30 minutami snemanja nov jugoslovanski rekord in tehniki so zaman iskali po tuji literaturi takih številki na najmodernejših strojih.

Val tekmovanja je zajel tudi Tovarno poljedelskih strojev. Delavci ne pomnijo, da bi kdor koli poprej tako presegel normo, kot jo je Kokalj pri vlišanju omaric. Včeraj so se pridružile tem uspehom nove tri zmogovite brigade, Žiskova v avtomobilski tovarni s 445% norme in najboljša strojna skupina v Tovarni trakov in sukancu, ki je pri težkem delu napravila poldruge norme.

Tkalke brigade »Stefko« iz Mariborske tekstilne pa so včeraj s 97,75% dosegle doslej največji odstotek izkoriščenja strojev.

Brigada Babajiča je v šestih urah in tritret izkopal 709 ton premoga

V premogovniku »Tito« v Banovičih je brigada Abdurahmana Babajiča začela borbo za večjo storilnost dela. Ko se je vrnil s plenuma Centralne uprave sindikatov rudarjev Jugoslavije, je Babajič poskusil izpolniti svojo objubo, ki jo je dal 7. plenumu, da bo v osmih urah izkopal in zmetal s svoje brigade nad tisoč ton premoga. Če ne bi bilo prišlo v rudniku do pomanjkanja električnega toka, ker se je pokvaril daljnovod, bi bil Babajič izpolnil svojo objubo. V šestih urah in tritret je bila Babajičeva brigada izkopala 709 ton premoga in na ta način presegla normo za 606%. V prvih dveh in pol urah je brigada izkopala 269 ton premoga. Nato je morala brigada več kot dve uri čakati na tok. Kljub pogostim okvaram na daljnovodu se velik rudiški kolektiv »Tito« bori, da bi izpolnil dano obveznost in svoje naloge za ta mesec do 25. septembra. Kolektiv se prav tako bori, da bi izpolnil svojo letno nalogo pred rokom. Te kmovanje v kolektivu dobiva vedno širši razmah. Tako je najvišji dnevni kop »Banovič« navzlic pomanjkanju struje v 14 dneh izpolnil 85% dnevnih planov, svoje dnevne naloge v odkrivanju novih slojev premoga pa za 96%.

Da bi vse plane v celoti izpolnili, je bilo posvetovanje najboljših delavcev in vodstva rudnika. Na posvetovanju so razpravljali o vprašanju izpolnitve letnega plana in mesečnih nalog. Na predlog Sretana Milanoviča, ki vodi dnevni kop Banovič, bodo odprli nov revir »Blaško Vlas«, ki bo pripomogel, da bodo plan pravočasno izpolnili. Na posvetovanju so se najboljši rudarji in bageristi obvezali, da bodo presegali svoje dnevne naloge in tekmovali po Sirotanovičevem načinu. (Tanjug)

Tekmovanje v tovarni »Pletenina«

Tovarna trikotažnega perila »Pletenina« v Ljubljani se je pridružila brigadnemu tekmovanju po Sirotanovičevem načinu, kot je v »Utensiliji« in v Tobačni tovarni.

Brigada nosi ime najboljših delavke in brigadirke Snój Antonije, ki je tudi najstarejša delavka pri snutkovnih-pletilnih strojih. Snojeva je tudi pri današnjem tekmovanju dosegla največji uspeh, saj je izkoristila en stroj 100%, vsi ostali stroji pa so imeli 88,6% storilnosti.

Po doseganju praksi dela šest delavk na dvanajstih strojih, danes pa so delale po brigadnem sistemu po tri delavke na dvanajstih strojih, ki so dosegle pri maksimalnem izkoriščenju strojev 249,1% in tako presegle dnevno normo že ob desetih dopolnih za 10%, v osmih urah pa za 149%.

IZ DANAŠNJE ŠTEVILKE:

Gibanje za visoko storilnost se širi na vsa delovna mesta
Pismo naših izseljencev maršalu Titu ob povratku v Francijo
Danes gradimo železniške proge šestkrat hitreje kot v stari Jugoslaviji
Fizkultura — Objave

Pismo naših izseljencev tov. Titu ob povratku v Francijo

Ob povratku v Francijo so naši izseljenci poslali maršalu Titu naslednje pozdravno pismo:

Maršalu Jugoslavije Josipu Brozu-Titu, Beograd

Ko zapuščamo našo ljubljeno domovino, socialistično Jugoslavijo, mislimo na Te, dragi tovariš Tito. Z meje Ti pošiljamo najiskrenejše, najtoplejše pozdrave in Ti želimo še dolgo leta zdravja za srečo narodov socialistične Jugoslavije, za dobro mednarodnega delavskega gibanja.

V petnajstih dneh bivanja v Jugoslaviji smo videli mesta in vasi, videli smo Beograd, Zagreb in druga glavna mesta ljudskih republik, videli smo gigantska gradbišča, nove tovarne, kmetijske obdelovalne zadruge, seznanili smo se z junaško mladino Jugoslavije, s pionirji, ki uživajo srečna otroška leta v svoji projevni domovini. Ko smo vse to gledali, smo z občudovanjem opazali velikansko preobrazbo Jugoslavije, doseženo pod vodstvom KP na čelu s Teboj, tovariš Tito, Povsod na vsakem koraku smo videli, da so se v naši domovini dogodile velike stvari, da ona zares s hitrim koraki izgrajuje socializem, da v njej zelo hitro izginjajo sledovi tiste nazadnjaške kapitalistične dežele, ki smo jo mi morali zapustiti. Ko smo se vrnili in obiskali svoje rodne vasi in mesta, kjer smo se srečali s svojimi družinami, smo se prepričali, da vstaja novo življenje, da ti ne žive več tistega življenja, kot smo ga mi tukaj pustili, da je njihova sedanjost srečna in bodočnost zagotovljena. Zato se mnogi od nas že pripravljajo na vrnitev v našo drago domovino — Jugoslavijo.

Vse to, kar smo s svojimi očmi videli v svoji domovini, vse to kar smo doživeli v socialistični Jugoslaviji, nam omogoča, da bomo vsemu svetu jasno povedali, da je vse tisto

laž, kar govore o Jugoslaviji tvorci in pristaši resolucije Informbiroja, da je laž, da se Jugoslavija vrača v kapitalizem. Razumljivo nam je, da kapitalistične in imperialistične države mrze FLRJ, ker njeno vodstvo dosledno ustvarja socializem in vodi državo po naukih marksizma-leninizma. Za nas delavce pa je nerazumljivo in nedopustno, da vodstva nekaterih komunističnih partij uporabljajo navadne laži in klevete v odnosih do narodov Jugoslavije, do njihove slavne Partije in junaškega vodstva. Pred prihodom v našo domovino in na poti, so z raznih strani klevetali Tebe in državo, katero Ti s takimi uspehi vodiš. Tega nismo verjeli, ampak smo se na kraju samem prepričali, da so laži, ki smo jih slišali o Jugoslaviji, gnusne in nesramne. Zato Ti objublamo in zagotavljamo, da bomo neomejno širili resnico o novi Jugoslaviji, da bomo med izseljenci in našimi francoskimi tovariši pobijali vse sovražne in kontrarevolucionarne govornice o naši domovini, prepričani, da tako prispevamo h krepitvi demokratičnih sil v svetu, uvrstitvi mednarodne solidarnosti delavskega razreda. Iskreno Ti zagotavljamo, da smo zvesti sinovi socialistične Jugoslavije in pripravljani vložiti vse sile za zmago resnice o novi Jugoslaviji. Za to nam ne bo nobena žrtev prevelika.

Tovariš Tito, polni smo nepozabnih vtisov, toda za nas je bil najsrečnejši dan in najgloblji vtis nam je zapustil naš obisk pri Tebi, Tvoj razgovor z nami. Iz vsega srca se Ti zahvaljujemo, da si nas sprejel. Tvoje besede, ki si nam jih naslovil, pa nam bodo ostale v trajnem spominu in nam bodo kažipot v našem nadaljnjem življenju in delu.

Da bi živel še dolgo let, naš dragi tovariš Tito!

Skupina 100 jugoslovanskih izseljencev iz Francije

Izjava tovariša Svetozarja Vukmanovića ob razpravi v Budimpešti sodelavcu »Borbe«

Beograd, 18. sept. V petek 16. septembra se je začela v Budimpešti dolgo pripravljena razprava proti bivšemu članu Politbiroja madžarske Partije delovnih ljudi Laszlu Raiku in drugim. Prvi dan razprave se je pokazalo, da je organizatorjem tega monstruoznega procesa, kot je dokazala tudi obtožnica, glavni namen, da bi na njej kompromitirali novo Jugoslavijo in njeno partijsko in državno vodstvo in se pri tem posluževali najnesramnejših laži in falsifikatov. Ko je bila na zborovanju bivših jugoslovanskih dobrovoljcev španske republikske vojske razkrinkana laž v obtožnici, da se je Raik povezal z jugoslovanskimi borci internacionalne brigade v francoskih koncentracijskih taboriščih Gerber, Saint Cyrien in Vernen Alešem Beblerjem, Božidarjem Maslaričem in Karlom Mrazovičem, ker ne prvi ne drugi niti tretji ni bil v omenjenih taboriščih, polagajo organizatorji razprave, zvesti sami sebi, prav na razpravi Laszlu Raiku na jezik »nova priznanja«, kopicijo nove laži in falsifikate in za vsako ceno zahtevajo novo imena jugoslovanskih vodilnih oseb. Tako je rekel Raik na razpravi v petek — kot poročila budimpeštanski radio, med drugim:

»V francoskem koncentracijskem taborišču Saint Cyprien, Girce in Vernen sem bil skupaj z Jugoslovani. Med važnejšimi osebami so bili Kosta Nagy, Milič, Vukmanovič, katerega so menda v tem času nazivali »Tempo«, Stefanovič, Veber.« Raik pripoveduje dalje o tem, da ga je v Girceu in pozneje v Vernenu večkrat klical k sebi oficir obveščevalne službe »Deuxieme Bureau«, kateremu je med drugim poročal o tem, da je v taborišču močna trockistična skupina Jugoslovancev in navedel vodilne osebe te skupine. »Na to je — pravi dalje Raik — oficir »Deuxieme Bureau« potegnil neko listo, ki je bila vsa popisana z jugoslovanskimi imeni, in je imena, katera sem navedel, posebno prekontroliral na listi. Postalo mi je jasno, da vsi Jugoslovani prav tako kot jaz izvršujemo njegova navodila.

Raik je dalje izjavil, da se je pomladi leta 1941 razgovarjal z nekim gestapovskim majorjem, ki mu je obljubil, da ga bo poslal na Madžarsko. O tem razgovoru pravi Raik na razpravi:

»Gestapovski major je potegnil nek list in se zanimal za posamezne Jugoslovane, in sicer za Kosta Nagya, Vukmanoviča in druge. Rekel je, da so se ti Jugoslovani, kot mnogi drugi, približno 150 po številu, obrnili nanj, to je na tega majorja, s prošnjo, da bi jim pomagal, da bi se vrnili v Jugoslavijo. Gestapovski major je z veseljem sprejel na znanje njihovo trockistično dejavnost in mi rekel, da bo izpolnil njihove prošnje in jim pomagal, da se bodo vrnili v Jugoslavijo.«

Sodelavec »Borbe« je s tem v zvezi obiskal tovariša Svetozarja Vukmanovića,

ki mu je odgovoril na postavljena vprašanja v zvezi s temi trditvami tole:

»Iz vse obtožnice in poteka razprave se vidi, da je bila vsa stvar v zvezi z Jugoslavijo in vodilnimi osebami naše države slabo skuhana v ministristvu za notranje zadeve v Moskvi in v Budimpešti. Če bi se bili samo malo bolj potrudili, ne bi mogli napraviti tako velikanskih napak v celotni režiiji, ki kažejo vrednost cele obtožnice, kot je tista o mojem bivanju v francoskih koncentracijskih taboriščih in v Španiji. Pred vojno nisem šel nikamor iz Jugoslavije in potemtakem nisem mogel biti niti v Španiji niti v koncentracijskih taboriščih Francije, najmanj pa se spoznam z Laszлом Raikom, katerega nikdar v življenju nisem videl. Med vojno sem odhajal v inozemstvo, v Grčijo, Albanijo in Bolgarijo, leta 1948 pa sem potoval čez Romunijo v ZSSR. To je vse moje bivanje izven Jugoslavije. Leta 1935 do polovice leta 1936 sem delal v beograjski partijski organizaciji. Nato sem odšel v vojsko in leta 1937 sem bil pripeljan kot vojak v zapor v Crno goro, v znano »črnogorsko provalno«. Tedaj je bilo zaprtih okrog 300 ljudi iz Crne gore in vsi vedo, da sem bil takrat tudi jaz z njimi v zaporu. Po izpustitvi iz zapore leta 1937 sem bil na partijskem delu v nikšičkem in barskem okrožju. Vsi komunisti iz tega kraja me poznajo in se spominjajo mojega bivanja v tem času v Crni gori.

V letih 1938 do 1941 sem delal kot ilegalni partijski delavec, preganjan od policije, v Crni gori, Makedoniji in Srbiji. Partijsko članstvo in mnogi delavci Skoplja, Kumanova, Velesa, Prilepa, Bitolja, Leskovca, Niša, Zaječara, Jagodine, Kragujevca, Čacka, Užice, Valjeva in Beograda me poznajo iz tega časa. Vzdevek »Tempo« sem dobil jeseni leta 1940. Bilo je to na peti partijski konferenci oktobra leta 1940. Kot delegat partijske organizacije iz Srbije sem govoril o potrebi pospešitve tempa partijskega dela. Tovariš Tito se je strinjal z menoj, in ker smo bili tedaj vsi ilegalci, in potemtakem ni vedel za moje ime, je rekel, da se strinja s tem, kar je rekel tovariš »Tempo«. Tako mi je tudi ostal ta vzdevek.«

Na vprašanje, kaj misli o vsej razpravi, je tovariš Vukmanovič odgovoril: »Na temelju vsega tega in drugih stvari menim, da sta to razpravo inescinalni sovjetska in madžarska obveščevalna služba, da bi v korist mračnih načrtov svojih gospodarjev skušali kompromitirati pred demokratično javnostjo socialistično Jugoslavijo in njeno vodstvo, ter da bi na ta način opravičili svoje protidemokratske in umazane načrte in ravnanja proti naši državi. Ta podrobnost, ki jim je ušla v zvezi z mojim imenom, dokazuje dovolj jasno vrednost celotne obtožbe in »priznanja« na razpravi kakor tudi metode organizatorjev te razprave.«

V Franciji bomo povedali resnico o Jugoslaviji vsem naprednim ljudem

Potem ko so obiskali številne kraje v domovini, so se naši izseljenci vrnili v Francijo

Potem ko so obiskali številne kraje v domovini, so se naši izseljenci vrnili v Francijo.

Naši izseljenci iz Francije so si v Sloveniji ogledali mnoge znamenite kraje in velika delovna poprišča naše petletke. Bili so med trboveljskim rudarji, na Bledu, ogledali so si Litostroje in obiskali tudi Potojsko jamo. Iz Potojske so se v noči na nedeljo vrnili v Francijo.

Na Bledu je naše izseljence pozdravil v imenu Glavnega odbora ZSS predsednik Janko Rudolf, zastopniki mnogih delovnih kolektivov pa so jim izročili različna darila. Ko so si v soboto ogledali Titove zavode Litostroj v Ljubljani, so bili povabljeni na evačano kosilo v Dom JA. Kosilo so pričetovali tudi podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine LR Slovenije France Bevk, generalmajor Peter Štante, narodni heroj Stane Semčič-Daki, književnik Miško Kranjec in predstavniki množičnih organizacij. Pozneje je izseljence obiskal tudi predsednik vlade LR Slovenije tovariš Miha Marinko. Med njimi je našel tudi nekaj svojih nekdanjih tovarišev, s katerimi je skupaj delal v Franciji kot rudar. Ob tem priložnem srečanju je predsednik Miha Marinko med drugim dejal: »V Franciji ne boste branili le Jugoslavije, ampak tudi resnico, branili boste revolucionarno gibanje, ker pri tem ne gre le za Jugoslavijo, ampak gre za revolucionarno gibanje vsega sveta.«

Iz Ljubljane so izseljenci odpotovali v Potojsko, si ogledali znano Potojsko jamo, za tem pa na zborovanju tolmačili svoje vtise iz Jugoslavije in se zanimali za razne podrobnosti, katere so jim objasnili člani Centralnega odbora ZSJ. Na vprašanje novinarjev, ali se jim zdi prav, da v Jugoslaviji gradimo težko indu-

strijo, so izseljenci odgovorili, da je to potrebno in nujno. »Država, ki nima težke industrije,« je rekel eden izmed njih, »ni samostojna. Bolje je pet let delati s podvojenimi silami in pri tem tudi marsikaj žrtvovati, kot pa živeti sto let v suženjstvu.«

»Izkreno moram priznati,« je nadaljeval njegov tovariš, »da se mi je zdelo, da v Jugoslaviji ni starih ljudi. Videli smo ljudi mlade po letih, toda stare po izkušnjah. Prepričan sem, da bodo ti kadri daleč prekosili kadre v Franciji.« Izseljenec Kambič je dejal: »Kot navaden delavec sem imel čast videti in govoriti s človekom, po katerem pozna Jugoslavijo zdaj ves svet. Bal sem se, kako bom govoril in kako se bom obnašal pred maršalom Titom, toda ko sem prišel do njega, sem na vse to pozabil. Z nami je govoril kot brat s bratom.«

V Franciji bomo povedali resnico o Jugoslaviji delavskemu razredu in vsem naprednim ljudem,« je pripomnil Antonič Fabjan. »Med nami so tudi člani KP Francije. Menim, da komunist ne more govoriti proti svojemu prepričanju in zato bo vsak povedal kar je videl v Jugoslaviji.«

»Ko se vrnem, bom sklical sestanek in zlasti govoril o resnici v naši domovini našim rojakom. Na potu smo se obogatili s tolikimi izkušnjami, da nam ne bo težko prepričati naših ljudi,« je zaključil konference eden izmed izseljencev.

Po zborovanju je Centralni odbor ZSJ poklonil izseljencem mnoga lepa darila. Slovo od naših izseljencev je bilo zelo pristržno. Čeprav je bilo že preko polnoči, se je na potojski železniški postaji nabralo precej ljudi. Med navdušenim vzklikanjem in pozdravljanjem, ob zvokih »Internacionales, ki jo je zaigrala vojaška godba, so izseljenci odpotovali.

Slovesen zaključek železničarskega festivala v Ljubljani

Ljubljana 18. septembra. Danes je bil slovesen zaključek sedemdnevnega železničarskega festivala v čast 100 letnice jugoslovanskih železnic. V dopoldanskih urah je krenil po ljubljanskih ulicah slovesen korakal na železničarski festival v čast 100 letnice jugoslovanskih železnic. V dopoldanskih urah je krenil po ljubljanskih ulicah slovesen korakal na železničarski festival v čast 100 letnice jugoslovanskih železnic.

Na čelu spreveda so nosili uniformirani železničarji in železničarke železničarski znak s številko »100«, državne zastave in slike naših voditeljev. Za njimi so se zvrstile dolge kolone članov železniških ustanov, delavnic in šol ter mali železničarji s pionirске proge. Med posebnimi skupinami so korakale železničarske godbe.

Zatem so se zvrstile kolone fizikulturistikov, ki so nastopale na železničarskem fizikurnem festivalu v Ljubljani. Za znaki in zastavami društev so korakali člani, članice in mladinci železničarskih klubov »Rabotniki«, »Spartaki«, »Lokomotiva« in »Železničarjev« Ljubljana, Maribor, Sarajevo in Beograd.

Za fizikulturisti so se zvrstila kulturno-umetniška društva in folklorne skupine. Sprevod so zaključili mladinci železničarskih industrijskih šol Ljubljane in Maribora ter telovadci železničarskega tehnikuma iz Pulja.

Med neprestanim vzklikanjem Partiji in tovarišu Titu je krenil sprevod skozi mesto mimo palače Predsedstva vlade in Centralnega komiteja KPS. Po končanem sprevodu so železničarske godbe predredile koncerte v različnih delih mesta.

Zvečer se je festival zaključil s akademijo najboljših pevskih zborov in folklornih skupin v veliki unionski dvorani.

Albanska delegacija je prispejala v Beograd

Beograd, 18. septembra. (Tanjug). V Beograd je prispela delegacija vlade LR Albanije za Ahmetom Jegonijem na čelu. Delegacija se bo na predlog in pobudo vlade FLRJ pogajala z delegacijo FLRJ o vprašanju v zvezi s pošiljkami albanskega reparacijskega blaga iz Nemčije, ki je sedaj v tranzitu preko FLRJ.

Britanski železničarji zahtevajo zvišanje plač

London, 18. septembra. Dopisnik Tanjuga poroča: Ker je razsodišče odklonilo zahteve britanskega sindikata železničarjev za povišanje mezd in zboljšanje delovnih razmer, je prišlo do protestov v vseh podružnicah tega sindikata, ki šteje 500.000 članov. Generalni tajnik sindikata železničarjev Fignis je sporočil tej zvezi, da bo sklical za 28. in 29. september posebni sestanek delegatov vseh podružnic, na katerem bodo sprejeli sklepe o nadaljnji akciji za zvišanje mezd.

Po vsej Britaniji prirejajo železničarska zborovanja, na katerih protestirajo proti odklonitvi upravičenih zahtev. Krajevna podružnica tega sindikata v Dankdyju je pozvala vse podružnice v Veliki Britaniji, naj razglase 24. septembra simbolično stavko in prenehajo z vsakim nadurnim delom. Podružnice v Swameaju, Bostonu in Grandhamu so sklenile, da bodo še nadalje odločno vztrajale pri svojih zahtevah za povišanje plač. Londonski svet narodnega sindikata železničarjev, ki šteje čez 60.000 železničarjev, je sklenil sklicati za 19. september zborovanje londonskih železničarjev in priporočiti taktiko »delaj počasi«.

Kongres italijanskih kmetijskih delavcev bo razpravjal tudi o agrarni reformi

Rim, 18. septembra. Dopisnik Tanjuga poroča: Izvršni odbor zveze sindikatov italijanskih kmetijskih delavcev je sporočil, da bo redna letna skupščina sindikata polovinarjev in dninarjev od 21. do 23. septembra v Reggio Emilia. Razen organizacijskih vprašanj in poročila vodstva o dosežkih sindikalnih akcijah so na dnevnem redu skupščine tudi vprašanja v zvezi z neposrednimi nalaganji v borbi za agrarno reformo.

Po dosedaj objavljenih podatkih šteje sindikat kmetijskih delavcev 1.600.000 članov. Od 600 izvoljenih delegatov za kongres je nad 70% komunistov in socialistov. Za resolucije, ki so jih predlagali komunisti in socialisti, je glasovalo na konferencah podružnic skupaj čez 1.200.000 članov sindikata kmetijskih delavcev.

Italijanska sodišča obsojajo kmetijske delavce zaradi sodelovanja v stavki

Rim 18. sept. Dopisnik Tanjuga poroča:

Sodišče v Luzeri je izreko sodbo nad 20 kmetijskimi delavci, ki so jih obtožili, da so sodelovali pri splošni stavki dninarjev in spolovinarjev novembra 1947. Deset delavcev, med njimi tudi tajnik sindikata kmetijskih delavcev iz Serignole, je bilo obsojenih na zaporne kazni od 5 do 8 let, dočim so druge izpustili, ker so jim v priporu prebiti čas vračunali v kazen. V obrazložitvi sodbe je rečeno, da je bila krivda vseh obtoženecv popolnoma ugotovljena, ker so kljub nasprotnim odredbam oblasti »nadaljevali stavko in se s tem upirali državni oblasti«.

5 prve konference mladine ljubljanske oblasti

V soboto in nedeljo je bila v Ljubljani I. konferenca LMS ljubljanske oblasti. Po začetnih besedah sekretarja Oblastnega komiteja LMS tov. Markiča Staneta so pozdravili konferenco predstavniki Partije, množičnih organizacij in JA. Vse govornike so delegati prekinjali z viharim poslanjem in vzkliki tov. Titu, Marinku, Partiji in JA.

Posebno navdušenje je zajelo mladino, ko je prišel na govorniško tribuno mladinec iz Holandije, ki je v zadnjem času z mnogimi mladinci iz inozemstva sodeloval pri gradnji avtocest. V svojem pozdravu je med drugim dejal: »Sedaj sem na lastne oči videl, kako se gradi nova Jugoslavija. Videl sem, da dela ves narod z velikimi delovnimi poletom. O vaših uspehih bomo govorili v Holandiji in povsod, kamor bomo prišli. Na avtocesti sem prejel vašo zastavo, ki sem jo od veselja poljubil. Objubujem vam, da jo bom branil po vsem svetu, ker vem, da je bila zanjo prelita dragocena kri, kri za pravico, ki mora zmagati, in za resnico, katero mora spoznati ves svet.«

Nato je govoril še mladinec iz Danske, ki je ob povratku s svetovnega mladinskega festivala obiskal Jugoslavijo. Tudi on je v svojem pozdravu izrazil navdušenje in priznanje nad delovnim poletom mladine in vsega delovnega ljudstva Jugoslavije. »Tu sem videl,« je dejal, »da vaša mladina ni tista mladina, ki samo z besedami govori za socializem, ampak za socializem tudi dela zaveztvo in požrtvovalno.« Tudi on je obljubil, da bo prenesel resnico o Jugoslaviji v svojo deželo in po vsem svetu. »O Jugoslaviji,« je dejal, »bom govoril samo resnico in to bo dovolj.«

Nato je sledil politično-vzgojni referat tov. Markiča Staneta. V svojem referatu je med drugim dejal: »Peinajšti mesec je teče nesramna in nesocialistična gonja proti naši državi s strani držav Informbiroja. Vsi poizkusaj za razbitje enotnosti naše Partije in ljudstva, klevetanje in obrekovanje naših vodilnih ljudi niso dosegli svojega smotra, ampak so še bolj utrdili enotnost ljudskih množic in njihovo povezanost s Komunistično partijo in tovarišem Titom. Dočim je bila v začetku naperjena gonja le proti vodstvu naše Partije in države, so v zadnjem času začeli škodovati tudi naši ljudski mladini, ki je zvest pomočnik Partije in ljudske oblasti. Zadnji dogodki v Budimpešti, podlo ravnanje z zastopniki CK LMJ v pripravljavnem odboru za svetovni mladinski festival, odklonilno stališče predsednika Svetovne federacije demokratične mladine Guy de Boissona o udeležbi LMJ ter namerno zavajevanje in končno zavrnitev potnih dovoljenj so nova tribuna za obrekovanje gonjo proti mladini Jugoslavije. Toda Ljudska mladina Jugoslavije se bo tudi

v bodoče borila v prvih vrstah za mir in enotnost mladine vsega sveta.«

Ko je govoril o osnovnih naloga mladinske organizacije, je tov. Markič med drugim dejal: »Organizacija LM mora svojemu članstvu nenehno pojasnjevati ozadje spora med VKP(b) in KPJ in nazorno kazati razliko med »marksizmom« v besedah Kominforma in marksizmom v dejanjih naših delovnih množic. Mladini je potrebno razlagati vse uspehe naše socialistične graditve, kar ji bo služilo za osnovno orožje pri razkrinkavanju informbirovske kampanje proti Jugoslaviji. Mladinska organizacija mora pri svojem članstvu še bolj utrjevati budnost, da bomo lahko obrabovali z odkritimi in prikritimi sovražniki socializma.

V tesni povezavi s teoretično izobrazbo mladine mora biti tudi idejno-politično delo, ki je danes zelo problematično za mladinsko organizacijo. Okrajna vodstva morajo skrbeti, da se bo mladina konkretno posvetila temu problemu. Posebno vlogo morajo pri tem imeti izobraževalni tečajji na vaši.

Tudi kulturno-prosvetno in vzgojno delo je sredstvo za vključevanje mladine v aktivno delo. Dober pristop nekaterih vodstev do tega vprašanja se kaže že v tem, da je 1524 kmečkih mladincev vključenih v kulturnoprosvetna društva, da obstoja v okviru SKUD-ov 37 mladinskih sekcij, da je 240 knjižnic, 43 igralških družin s 1297 člani in niz pevskih zborov, folklornih skupin itd. S pestrimi oblikami zabavnega in kulturnega dela bomo odtegnili tudi naše pionirje vplivu protijudske duhovščine.«

V organizacijsko-kadrovskem referatu je tov. Markič nakazal že dosežene uspehe in razne pomanjkljivosti mladinskih organizacij pri organizacijsko-kadrovskem delu. Največjo pажnjo je treba posvetiti pravilno organiziranju sestankov mladine v industriji, šolah in na vaši. Kmečk mladino je treba nenehno seznanjati s problemom socialistične preobrazbe vaši, z odkupi in drugimi akcijami, pri katerih je že sedaj in mora tudi v bodoče konkretno pomagati.

V diskusiji so delegati govorili o ogromnih uspehih, ki jih je dosegla mladina v borbi za socialistično izgradnjo, hkrati pa so analizirali posamezne napake, ki so se do sedaj še pojavljale v mladinski organizaciji. Po diskusiji so bile volivše za Oblastni komite LMS, v katerega so izvolili 34 tovarišev in tovarišic, v nadzorno komisijo pa pet članov. Na popoldanski seji novovzvoljenega Oblastnega komiteja LMS so člani izbrali iz svoje srede devetčlansko biro, in sicer: Ferne Elzo, Florjančič Majdo, Gašperšič Franca, Motalna Franja, Markiča Staneta, Prvinška Lojza, Rozmarna Janka, Strle Zofo in Zavašnika Bojana. M. V.

Prema hna skrb za pridobivanje novih delovnih moči v mariborski oblasti

Pri izpolnjevanju plana za vključevanje nove delovne sile v produkcijo v preteklem mesecu niso bili doseženi zadovoljivi rezultati. Od posameznih okrajev sta edino Ljubljana in Ljutomer dosegla na presegla plan, v ostalih okrajih pa so temu izredno važnemu vprašanju posvetili premalo pažnjo. Naj navedemo samo primer okraja Gornja Radgona, kjer so v preteklem mesecu izpolnili plan vključevanja nove delovne sile v produkcijo komaj za 2,3%. Vzroki za tako slabe rezultate leže predvsem v nepravilnem gledanju nekaterih uprav za delovno silo na okrajih in komisij na terenu, češ da delovne sile ni, kakor tudi v nezadostni pomoči množičnih organizacij na okrajnih in krajevnih odborih.

Od posameznih oblasti so v preteklem mesecu dosegli najslabše rezultate pri vključevanju nove delovne sile v produkcijo v mariborski oblasti. Glede na to, da v mesecu septembru postaja vprašanje delovne sile za industrijo in prioriteta gradbišča še bolj pereče, je nujno, da prizadeti forumi in organizacije, ki so za to zadolžene v mariborski oblasti kakor tudi v drugih oblasteh naše republike energično odpravijo dosežane napake in v polni meri izkoristijo dosežene dobre izkušnje. V tem smislu je uprava za delovno silo pri MLO Maribor-mesto napovedala desetdnevno tekmovanje vsem upravam pri OLO v oblasti, v katerem je dosegla najboljšie rezultate uprava za delovno silo MLO Maribor-mesto pred Mursko Soboto in Ptujem.

Tekmovanje pa je kljub odstranitvi nekaterih napak pokazalo še vedno nezadovoljive rezultate. Čeprav je uprava za delovno silo pri MLO Maribor-mesto med tekmovanjem organizirala in utrdila terenske komisije in pritegnila k sodelovanju množične organizacije, je vendar izpolnila plan v prvi dekadi s komaj 20%. Vzrok za ta nezadovoljiv rezultat je v tem, ker je uprava zaposlila prav toliko delovne sile po planu kakor izvenplansko. Uprava torej ni upoštevala prioriteto vključevanja delovne sile v težko industrijo in v kapitalno izgradnjo.

V okraju Murska Sobotla, ki je v tekmovanju dosegel drugo mesto, je predvsem slaba agitacija na terenu in nezadostna kontrola komisij za delovno silo pri posameznih KLO. Na območju KLO Budinci in Dolenci je še vedno veliko število ljudi zaposlenih pri večjih kmetih brez delovnih knjižic in brez urejene delovnega razmerja. Kmetje jih zato lahko na najrazličnejše načine izkoriščajo. Na območju KLO Izakovci je več zidarjev, ki opravljajo priložnostna dela, na območju KLO Salovci pa so v preteklem mesecu od 154 ljudi, ki niso redno zaposleni, vključili le enega delavca lid. V celoti je v okraju za vključitev nad 2500 rezervne in sezonske delovne sile. Brez dvoma, da leži velika krivda za tako stanje na okrajni upravi za delovno

silo, ki ni pokazala dovolj aktivnosti pri aktiviziranju komisij na terenu, niti ni sklicevala sektorskih konferenc, po drugi strani pa v množičnih organizacijah, ki niso pokazale dovolj aktivnosti pri pojasnjevanju in prepričevanju množice na terenu za to našo veliko nalogo.

Na področju mariborske oblasti je največ odvšne delovne sile v območju okraja Ptuj. V celoti je tu okrog 4200 odvšne delovne sile. V preteklem mesecu so izpolnili le 14% plana za vključevanje delovne sile, v prvi dekadi tega meseca pa komaj 9% planiranega števila. Tudi tu leži velik del krivde na okrajnem izvršnem odboru in množičnih organizacijah, ki podcenjujejo važnost vključevanja delovne sile v produkcijo in ne posvečajo agitaciji skoraj nobene pozornosti. Frontne organizacije bodo morale v tem mesecu spreminiti svoje stališče v zvezi z mobilizacijo delovne sile, ako bo hotel ptujski okraj uspešno izpolniti plan, sama uprava za delovno silo pa bo morala utrditi krajevne komisije na terenu, ki dosedaj niso pokazale skorašnjih nikakršne aktivnosti.

Podobne napake kakor v ptujskem okraju in okraju Murska Sobotla se dogajajo v večji ali manjši meri tudi v drugih okrajih mariborske oblasti. V Polčanah so slabo izvedli popis in zaposlovanje delavca v lokalnih podjetjih ter ne upoštevajo prioriteto gradbišč in težke industrije. Plan vključevanja delovne sile so izpolnili komaj 10% ali pod 10% tudi okraj Dol. Lendava, Gornja Radgona, Ljutomer in Dravograd. Pri vseh teh naletoju na približno iste napake: slabo delo uprav za delovno silo, nezadostna pomoč množičnih organizacij, slabo izveden popis in evidenca, slaba kontrola izpolnjevanja planov in izvenplansko zaposlovanje delavcev.

Posebno pozornost je treba posvetiti utrjevanju in razvijanju aktivnosti terenskih komisij. Prav terenske komisije lahko s pomočjo množičnih organizacij razvijejo mrežo vključevanja nove delovne sile, kajti one najbolj poznajo prilike na terenu in vedo za vsakega človeka, ki bi se prišel v poštev za vključitev v produkcijo. Te komisije morajo povečati in izboljšati propagandno delo.

Posamezni okrajji kakor Dol. Lendava in Murska Sobotla bodo morali pravilno napake tudi pri premetitvi delovne sile iz lokalnih podjetij v težko industrijo, čemur dosedaj niso posvečali dovolj pozornosti. Uprava za delovno silo kakor tudi okrajni OF odbori pa morajo prav tako organizirati planirano število frontnih brigad, za kar je potrebno požrtvovalno delo aktivistov na terenu in vztrajno pojasnjevanje članstvu Fronte o važnosti pridobivanja delovne sile.

Dosedajni slabi rezultati naj bodo v tem mesecu prelomnica in izkušnja, da je treba pridobivanje novih delovnih moči posvetiti več skrbli. F. Š.

Izvršni odbor Osvobodilne fronte v Trstu izraža priznanje slovenskemu Narodnemu gledališču v Trstu

Trst, 18. sept. Dopisnik Tanjuga poroča: Izvršni odbor Osvobodilne fronte slovenskega ljudstva za Svobodno tržiško ozemlje je izrazil priznanje slovenskemu narodnemu gledališču v Trstu za njegovo prizadevanje in napore, da bi dvignilo slovensko kulturo, za umetniško delo, požrtvovalnost in umetniško prikazovanje del naprednih pisateljev.

Izvršni odbor Osvobodilne fronte poudarja, da opravlja slovensko Narodno gledališče v Trstu uspešno svoje kulturno poslanstvo med Slovenci na Svobodnem tržiškem ozemlju, kljub surovim poizkusom šovinističnih italijanskih elementov, zadnji čas pa tudi razbijaške Vidalijeve skupine, da bi nasilno zadušili slovensko kulturo.

Inscenirani sodni postopek proti Primorskemu dnevniku se je končal

Trst 18. sept. Sodni postopek proti »Primorskemu dnevniku, ki ga je anglo-ameriška uprava v Trstu obtožila zaradi objavljanja baje netočnih vesti o mal-

tretiranju šoferjev vojaškega avtoparka v Trstu, se je zaključil. Na procesu se je kljub vsem manevrom v zvezi s postavljanjem lažnih prič dokazalo, da so obtožbe proti »Primorskemu dnevniku« netočne in iz trte zvezi da je »Primorski dnevnik« poročal resnico, ko je zapisal, da so policijski organi surovo postopali z aretiranimi šoferji.

Vojaški tožilec, ki je na začetku procesa insistiral pri tem, da se dokaže, ali so bili šoferji pretepeni ali ne, je pod pritiskom dokaznega materiala izjavil v zaključnem govoru, da to ni važno za sam proces. Tako je s tem nedvomno potrdil trditve, podane v številnih protestih proti temu procesu, da je bil namreč ves proces insceniran zaradi diskreditiranja demokratičnega, posebno pa slovenskega tiska.

Branilec »Primorskega dnevnika« je na koncu poudaril, da v inkriminirani vesti ni nobenih znakov nespoštovanja okupacijskih oblasti in da je ves spor brezpredmeten, zahtevajoč, da se list »Primorski dnevnik« osvobodi vsake odgovornosti.

Sodba bo izrečena v tem tednu.

Pieck in Nuschke ob ustanovitvi bonnske države Zapadnonemška separatna država v Bonnu je orodje industrijev, ki so dali Hitlerju posebna pooblastila

Berlin, 18. septembra. Tass poroča: Predsednika Prezidija nemškega narodnega sveta sta v svojih izjavah ostro obsodila ustanovitev ločene zapadnonemške države v Bonnu.

Bonnska ločena država, je izjavil Wilhelm Pieck, nosi znamenje »Made in USA«. Ta država je tvorba ameriških generalov. Vsak njen gospodar, ki in politični korak bo diktilral ameriški vrhovni komisar Mac Loy. Tako imenovana bonnska »vlada«, ki je sestavljena iz politikantov in vojnih industrijcev, ki so dali Hitlerju izredna pooblastila, bo znova diskreditirala Nemčijo. To je vlada tujcev na nemški zemlji. Njen obstanek in vsa njena dejanja nasprotujejo mednarodnim sporazumom in pomeniijo prestopak nad nemško svobodo ter neodvisnost... Z obsejdo zgodovine in nemškega naroda bo tisto, kar se dogaja v Bonnu, razglašeno za neveljavno.

Otto Nuschke je poudaril, da so z ustanovitvijo ločene zapadnonemške države razbili Nemčijo po nalogu treh zapadnih velesil, in dejal, da se bo nemški narod še nadalje vztrajno ter odločno boril za enotnost Nemčije proti tej zemljepisni tvorbi.

V Posaarju protestirajo proti ustanovitvi zapadnonemške države

Leipzig, 18. septembra. Radio Leipzig je poročal, da so bila v Posaarju številna množična zborovanja, na katerih so zborovalci protestirali proti ustanovitvi ločene zapadnonemške države. Udeleženci so odločno zahtevali, da mora Posaarje znova postati sestavni del enotne demokratične Nemčije. V resolucijah, ki so jih sprejeli na teh zborovanjih, zahtevajo, naj francoska okupacijska uprava razveljavi vse prometne in mejne razdelitve z drugimi deli Nemčije.

Ljudska vojska Kitajske je osvobodila v pokrajini Junan in Kiangsi preko 3,500.000 prebivalcev

Peking 18. sept. Agencija Nova Kitajska javlja, da so enote narodnoosvobodilne armade osvobodile v svojem napredovanju v pokrajini Junan in Kiangsi ozemlje za preko 20 stozkih mest in preko 3.500.000 prebivalcev. Napredovanju NOA Kitajske so mnogo pomagali odredi partizanov, ki so osvobodili veliko ozemlje za sovražnimi položaji v obsejni oblasti dveh pokrajin. Tu so ustvarili solidno bazo za operacije za sovražnimi linijami. V poslednjih 6 mesecih se je partizansko gibanje razširilo na predele v južnem in jugozapadnem Kiangsiju.

vzhodnem Junanu pa imajo mnoga velika mesta. Na osvobojenem ozemlju Junana in Kiangsija se je osnovalo 18 ljudskih oblastnih vlad. Partizanski odredi in milijonsko prebivalstvo Junana in Kiangsija z radostjo pričakujejo približevanje enot NOA, ki napreduje v tej smeri.

Kuomintang je v avgustu izgubil v Centralni Kitajski nad 100.000 vojakov

Peking 18. sept. Agencija Nova Kitajska poroča:

IV. armada narodnoosvobodilne vojske je ob osvoboditvi 37 oblastnih mest v pokrajini Kiangsi, Human in Hupeh letoš avgusta onemogočila nad sto tisoč Kuomintangovih vojakov in oficirjev.

Danes gradimo železniške proge šestkrat hitreje kot v stari Jugoslaviji

Z razstave ob 100 letnici jugoslovenskih železnic

Razstava ob 100 letnici jugoslovenskih železnic v Moderni galeriji nam slikovno, s fotografijami in originalnimi dokumenti prikazuje gradnjo prve železnice na ozemlju Jugoslavije. V razstavnih dvoranah vidimo načrt za progo v savski soški, to je od Zidanega mosta do Ljubljane, originalne načrte za postajne objekte itd. Največje težave je graditeljem te prve železnice pri nas povzročala proga Ljubljana-Tret. Na tem področju so namreč našli najprej na močvirno ljubljansko Barje, preko Notranjske so morali rešiti različne tehnične probleme, med katerimi je bil najbolj znan borovniški viadukt, dalje kraški predel, kjer so morali prvotno traso celo spremeniti.

Prvi železniški progi so v drugi polovici devetnajstega stoletja sledile še proge Maribor-Celovec 1862, istega leta proga Zidani most-Sisak, tri leta kasneje Zagreb-Karlovac in 1873 St. Peter-Reka. Največji del prog na Slovenskem je bila last ali pa jih je imela v eksploataciji družba južnih železnic, pri kateri je bil v veliki meri soudeležena francoski kapital. Konec 19. stoletja so se osnovali različne družbe za gradnjo lokalnih železnic, na primer za gradnjo dolenskih železnic, za progo Radgona-Ljutomer, Ljubljana-Kamnik, Ljubljana-Vrhnika, Kranj-Trzin itd.

Železniško omrežje v nekdanji Avstro-Ogrski je bilo verna slika njene politike. Dočim so v Sloveniji, ki je spadala v območje Avstrije, gravitirale železnice proti Dunaju, so železnice iz območja Ogrske bile usmerjene proti Budimpešti, med obema železniskima sistemoma pa ni bilo zveze. Tako je na primer bilo z železnico do Rogatica; od tu bi bilo treba le nekaj deset kilometrov proge, pa bi bil avstrijski železniški sistem povezan s Krapino, to je s področjem ogrskega železniskega sistema; toda te zveze niso zgradili.

Velike slike železniškega omrežja v letih pred prvo svetovno vojno, po prvi svetovni vojni in danes nazorno prikazujejo, da sta Avstrija in stara Jugoslavija gradili železnice predvsem tam, kjer so kapitalisti imeli masten profit. Dočim je bilo ozemlje Slovenije in delno Hrvatske ter Vojvodine relativno močno prepreženo z železniškim omrežjem, je Bosna in Hercegovina imela le nekaj deset kilometrov normalnotirne in nekaj več ozkotirnih železnic. V Srbiji so dobili prvo železnico 1883. leta in je železniška žila gravitirala predvsem v smeri Beograd-Vranje-Niš-Pirot.

Zanimivi grafikoni na razstavi prikazujejo rast železniškega omrežja na področju današnje Jugoslavije. V 68 letih, to je do 1918. leta je bilo na tem področju zgrajenih okrog 9000 km različnih prog. Stara Jugoslavija je v 23 letih zgradila okrog 2000 km, tako da smo ime-

V NAŠI DRŽAVI ŽE SERIJSKO IZDELUJEMO POTNISKE IN TOVORNE VAGONE, PRIPRAVLJAMO PA PROIZVODNJO LOKOMOTIV ZA NORMALNE TIRE

V številnih naših rudnikih, na večjih gradbiščih in pri delih v gozdovih lahko danes srečamo naložene dolge vlake, katerih vagoni so bili izdelani doma, pa tudi vlečejo jih lokomotive z označbo tovarne »Djuro Djaković«. To so lokomotive, ki smo jih zgradili iz domačega gradiva v naši državi.

V tovarni »Djuro Djaković« je ing. Sel skonstruiral prvo lokomotivo za industrijski tir širine 0,60 m. Zamisel ing. Šela je uresničil kolektiv lokomotivskega oddelka njegove tovarne že leta 1947.

Leta 1948 je bila izdelana prva lokomotiva za ozki tir, širine 0,76 m, letos pa smo začeli te lokomotive serijsko izdelovati. Te lokomotive so namenjene za prevoz tovorov. Letos so naši strokovnjaki in delavci pripravili vse potrebno za serijsko izdelavo normalnotirnih lokomotiv.

Uspeh kolektiva lokomotivskega oddelka v podjetju »Djuro Djaković« je še veliko večji, če upoštevamo težave in ovire, ki jih je imel pri doseganju dela. Primanjkovalo je strokovne delovne sile, potrebnega orodja in strojev. Razen tega je českoslovaška prenehal pošiljati naprave za napajanje kotlov in drugo, čeprav je bila za to s pogodbo obvezana. Ko je grozila nevarnost, da bodo morali prenehati serijsko proizvajati lokomotive, je tehnik Emil Krin predložil osnutek za centralne puščice za olje, ki je bil sprejet in se je odlično obnesel. Z domačo izdelavo puščic za olje približno letno 2.800.000 din.

V tovarni »Jasenica« so letos začeli serijsko izdelovati potniske vagonne za mednarodni promet. Vagoni so dolgi nad 20 m, imajo moderne naprave in aerodinamično obliko. To jim omogoča, da prenesejo hitrost do 140 km na uro. Nad 50 modernih potniških vagonov za mednarodni promet bo izdelanih še letos, prihodnje leto pa 80.

V Jasenici so letos začeli serijsko izdelovati moderne poštarne vagonne. To so vagoni tipa FA-1, ki so že v prometu, pred kratkim pa so začeli proizvajati poštarne vagonne za prevoz paketov tipa FA-2.

Ob koncu prejšnjega leta so začeli v tovarni tovornih vagonov v Rankovičevem izdelovati tovarne vagonne. Čeprav sta Poljska in českoslovaška ustavili izvoz nekaterih delov, so z majhno zamudo začeli letos serijsko izdelovati te vagonne, kajti potrebne dele smo začeli proizvajati v naši državi. Letos bomo zgradili 1000 takih vagonov, prihodnje leto pa 2400. Razen odprtih tovornih vagonov izdelujejo v tovarni Rankovičevem tudi dve vrsti zaprtih tovornih vagonov in dve vrsti posebnih vagonov za potrebe črne metalurgije.

li leta 1941 približno 11.000 km železnic. Ob osvoboditvi smo prevzeli v železniškem omrežju izredno žalostno sliko. Okrog 9200 km železniških prog je bilo porušeni ali poškodovanih, prav tako večina železniških mostov. Pričeti uspešno obnovo našega gospodarstva je pomnilo predvsem usposobiti železniško omrežje za transport in zgraditi številna porušena objekta. Že leta 1946 je bila obnova porušeni in poškodovanih prog in železniških objektov v glavnem končana, v tem letu pa so bile poleg tega tudi že zgrajene nekatere nove proge, tako zlasti proga Brčko-Banovići. V letih od 1945 do 1949 so bile poleg te proge zgrajene proge Samac-Sarajevo, Bihac-Knin, Beograd-Pančev rit, Duvno-Sežana itd. Dočim je stara Jugoslavija v 22 letih zgradila 1102 km železnic, to je približno 50 km letno, smo v treh letih po osvoboditvi zgradili 920,1 kilometer železnic ali 307 km letno. Tako gradimo železnice v novi Jugoslaviji šestkrat hitreje kot so jih gradili v stari Jugoslaviji.

Vzporedno z razvojem našega železniškega omrežja so seveda rasla železniška tehnična ereditva. Na razstavi vidimo slike in miniaturo različnih lokomotiv in njihovih delov. Tu so fotografije konja kot prvega prevoznega sredstva, in poštne kočije, ki so v pričetku 19. stoletja vozile po tračnicah. Z izumom parnega stroja pa so živo vprego zamenjali s parno lokomotivo. Razstavljene so slike različnih vrst lokomotiv, ki so jih gradili v prvi dobi razvoja železnic, slike lokomotive, ki je prva privozila v Ljubljano itd. Okorna so prva vozila in skoraj smešno je gledati poleg sodobnega modernega vozila starega »hlapona«.

Se posebno pa je zanimivo gledati razstavljene vozove, ki so bili po osvoboditvi izdelani v naših domačih delavnicah. Prav tako kakor pri obnovi in izgradnji železniškega omrežja, so naši železniški delavci, konstruktorji in inženirji tudi pri gradnji voznega parka vložili ogromno naporov. Od skupnega števila prevoznega parka v letu 1930 smo

Priznanje najboljšim železničarjem

Na predlog predsednika vlade FLRJ so bili z ukazi Prezidija Ljudske skupščine FLRJ za posebne zasluge v delu za obnovo in izgraditve dežele odlikovani tle naši železničarji: Z redom dela I. stopnje: Bogavac Blažojc, Savičević Djordje, Putniković Petar, Verniš Oto, ing. Jotić Radivoje, Devros Djemal, Eršić Avgust, Stanić Stevo, Štimac Dragotin, Lepin Danijel, Drašković Miladin, Čegledi Matija, Najdanovski Petar, Petrović Zvojin, Fumić Mihajlo, Tojaga Hamza, Z-

dobili leta 1945 le 29,2% lokomotiv, nekaj več odstotkov tovornih in potniških vagonov, ves drug prevozni park pa je bil ali poškodovan ali pa ga je okupator na begu odvel s seboj. Tu je naše železniške delavce čakala ogromna naloga: popraviti vse pokvarjene vozove. V letu 1946 smo imeli že 45,4% lokomotiv od števila v letu 1930, 69,3% tovornih voz in 66,5% potniških voz. Ob nesebičnih naporih naših železničarjev se je ta številka v letu 1949 dvignila pri lokomotivah na 80,6%, tovornih vagonih na 96,3% in potniških vagonih na 86%. Čeprav z manjšim številom voznega parka ko naše železnice po osvoboditvi visoko presegle prevozno storilnost v primeri z letom 1930. Leta 1938 je v primeri z letom 1930 obsegal potniški promet 84%, blagovni promet pa 121%. Leta 1946 je potniški promet narasel na 166%, blagovni pa na 77,7%. V letu 1949 je znašal dosegel potniški promet že 380 odstotkov in blagovni promet 205% blagovnega prometa v letu 1930.

V borbi za plan so v prvi polovici petletke pokazali naši železničarji pomembne uspehe. V eksploataciji dolžine prog so dosegli 98,5% petletnega plana, pri dosegli števila lokomotiv 105%, tovornih voz 85%, potniških voz 93,7%, prevoz blaga 91,5% in prevoz potnikov 166%.

Naši železničarji se zavedajo važnosti izpolnitve in presejanja plana. Zato so sklenili izpolniti petletni plan že v štirih letih. Dosedanji njihovi naporji dokazujejo, da bodo to zmagosno uspešno izvajali.

Razstava ob 100 letnici prve železnice v Jugoslaviji je veren prikaz razvoja železniškega omrežja, je pa predvsem tudi nazorna slika razvoja železnic v socialistični družbi ureditvi. Takšni uspehi kot so jih dosegle naše železnice v razvoju po osvoboditvi, so možni le v ljudski državi s človekom nove miselnosti, ki ga vodi preko vseh težav ojačana Partija. Prav tako kot doslej in še bolj uspešno se bodo razvijale naše železnice tudi v bodoče kot eden najvažnejših faktorjev pri izgradnji socialističnega gospodarstva.

selinović Ljubiša, Ljumović Vuksan, Stamatović Miloš, ing. Knežević Filip, ing. Jakovljević Milenko, ing. Savić Kirilo, ing. Farnakovski Vladimir, — z redom zasluge za narod II. stopnje: Čeper Alojz, Ferić Marko, dr. Iblar Stanko, Buroać Jovo, Pećanac Bojan, Šaban Djuro in Razdraz Vjekoslav; — z redom dela II. stopnje: Savičević Sveto, ing. Dečić Vukan, Petrović Milutin, Mirković Bogdan, Pejak Djordje, Ilijadica Marko, dr. Dekleva Leon, ing. Rakar Zlatko, ing. Živković Tadija, Bobar Slobodan, Dragičević Dušan, Ferić Marko, Težak Miroslav, ing. Ivanović Momčilo, Točan Anton, ing. Isaković Dušan, Forgić Stjepan, ing. Bojić Sava, Bešir Mile, Živković Dimitrije, dr. Vasić Miloje, Bogner Andrija, Kozjak Josip, Kokanović Nenad, ing. Turudić Nedeljko, ing. Laban Savo, ing. Šušić Stanko, Stikić Radomir, dr. Agočević Aleksandar, Erak Ferdinand, Janić Velokoslav, Kovačević Milivoje, Krikočević Momčilo, Bartolić Anton, Drnda Zaim, Čosić Vladeta, Vujančić Steva, Skakić Nikola, Maričić Radovan, Milušić Mihajlo, Lazarević Vladimir, Buha Dragutin, Mihalek Andrija, Zdravković Aleksandar, Molnar Petar, Tanurdžić Lazar, Voh Voh, Papateodosi Nikola, Klamber Rudolf, Atanoković Spasoje, Telebečević Ramizan, Stanić Jozo, Dimitrijević Dimitrije, Krišćević Mirko, Vučković Rađe, ing. Uranij Bogomil, Kovačić Josip, Sužnjević Mirko in Petković Aleksandar.

Z redom zasluge za narod III. stopnje je bilo odlikovanih 89 železničarjev, z redom dela III. stopnje 236, s kolajno zasluga za narod 82 in s kolajno dela 573 železničarjev.

Prireditve na železničarskem festivalu

Tudi železničarji LR Bosne in Hercegovine so poslali svoje najbolje kulturno umetniško društvo na proslavo 100-letnice železnic. V torek, 13. septembra sta mešanji in ženski pevski zbor ter folklorna skupina SKUD »Vaso Miskin — Crnić« iz Sarajeva nastopila pred bodec JA v ljubljanskem Domu Armije. Med nastopi mešanega in ženskega pevskega zbora, ki sta pod vodstvom I. Demetra zapela več novejših pesmi, je Sretan Ninković recitiral D. Kostičev pesem »Pred Partijom« in Z. Stambukovo »Pismo drugu Titu«. Folklorna skupina pa je v pestrih narodnih nošah izvedla izredno živahne narodne plesne iz okolice Sarajeva in Dervente.

Železničarsko SKUD »Vaso Miskin — Crnić« je na letošnjem republiknem tekmovalnem kulturno umetniških društven Bosne in Hercegovine zasedlo prvo mesto. 1945. leta osnovano društvo, ki nosi ime padlega narodnega heroja — delavca iz Sarajeva, se je od osvoboditve do danes tako razmahnilo, da ima v devetih sekcijah (pevski zbor, dramska sekcija, folklorna skupina, tamburaški, godba na pihala, recitatorska skupina, literarna ter likovna sekcija in pionirski zbor) 500 aktivnih članov (60% delavstva) in okrog 6000 podpornih. Pevski zbor je od svojega obstoja obdelal približno 110 pesmi, dramska skupina pa 42 del, med katerimi so tudi M. Gorkega »Na dne«, Nušičevo »Sumljiva oseba« in več drugih težjih dramskih del. Folklorna skupina, ki

Male ženavljice so dale že 24 mladih moči za industrijo

Ženavljice so majhna gorička vasica. Krivuljasta in vedno razrita cesta se vije čez pobočja kot dolga, bela kača. Ob robu prilikega borovega gozda pa se razprostira planota, na kateri je zgneten nekaj hiš. Sredi med njimi se dviga veliko, enonadstropno poslopje s svetlo rdečo streho. To je ženaveljski zadrudni dom. Pred letom dni so ga vaščani zgradili. Ostale hiše ženavelj so razmetane po bližnjih in daljnjih hribih. Ni jih videti. Skrite so med borovimi gozdički, odane z lehami zemlje in pašniki. Ob sobah in nedeljah pa se zbirajo v zadrudnem domu vsi ženavljani. Imajo že popolnoma opremljen dom. Dvorano, zadrugo, frontni koteček, knjižnico in še marsikaj. Zadrudni dom je postal gospodarski in kulturni center vasi. Ženavljani so ponosni nanj.

Lanske pomladi se je vrnil Stefan Kuronja od vojakov. Dva in dvajset let star je prišel po treh letih zopet v domačo vas. Tri leta življenja v Armadi so potekala kot nekaj mesecev. Sam se je začudil dnevu, ko je prejel vojaško knjižico in oddal uniformo.

»Tri leta, tako kmalu...?« Stefan je prišel domov. V ženavljah je vrel. Zadrudni dom so imeli povsod v mislih. To se je oprijelo tudi Stefana. V Armadi se je veliko naučil. Armada ga je usposobila za življenje in ga naučila čutili z veličino novega časa.

Stefan se je zaril v delo. Povsed je bil navožen. In valjubil so ga mladi — in stari. Ko je prišel Stefan domov, v vasi niso imeli v mladinskem aktivu sekretarja. Stefan je na sestankih večkrat govoril o življenju v Armadi, o delu mladincev-vojakov. Veliko je povedal mlajšim tovarišem. Zato ni bilo nič čudnega, da so ga kaj kmalu izvolili za sekretarja vaškega mladinskega aktiva.

Devet in dvajset mladincev in mladink je šel Stefanov aktiv. Ti mladi ljudje so bili udarna brigada pri gradnji zadrudnega doma v ženavljah. Povsed so bili prvi. To je razvelo tudi starejše. Tekmovali so z mladinci. Zadrudni dom pa se je dvigal. Kar čez noč se je nakopčila na stavišču grmada opeke. Sami so jo izdelali. Od temeljev do strehe je šlo v nekaj tednih in v vročih dneh avgusta se je visoko nad vsemi hišami vrh rdeče strehe zadrudnega doma že pojavila vzhajajoča zastava.

Tisti dan je bil velik praznik v ženavljah. Ob novem domu so se zbrali ženavljani in prebivalci vseh okoliških vasi. Bili so ponosni vsi, stari in mladi. Devet in dvajset ženaveljskih mladincev se s ponosom zrla na veliko zgradbo, ki se je kot velik an dvigala iznad prilike življenjskih koč.

»Kuronja Stefan — zlato značko in nagrado!«

Stefanu so žarela lica. Med prvimi je prejel zlato značko — priznanje za neštete udarniške ure pri gradnji zadrudnega doma. Za njim je sledila njegova mladinska vrsta.

Ko je pritisnil jesenski hlad, v ženavljah niso počivali. Stefan je po poklicu mizar. Kako naj bi mogel zdržati doma v brezdelju Zadrudni dom je že stal, vendar še ni služil svojemu namenu. Mladinci so se še vedno stiskali v skromni sobi ali pa v šolski učilnici. Še nekaj časa, pa bo bolje, so ugotavljali večkrat. Pa je tudi res bilo tako.

V zadrudnem domu je začela prva delovati mizarska delavnica. Stefan je v njej izdeloval okna, podboje za vrata, mize in stole. Na pomlad, ko bo zeleni maj privrekal preko vrhov, bodo v ženavljah imeli novi praznik. »V maju mora biti zadrudni dom v celoti dograjen.« Tako so sklenili člani uprave, tako so se zmenili na frontnem sestanku, na mladinskem — in Stefan je mislil na to.

Zima je minila, dela v zadrudnem domu pa so šla h kraju.

Takrat, ko je prišel prvič v ženavljice mladinski aktivist z okraja in govoril z njim o tovarnah, gradbiščih, industriji, elektrarnah, se mu je zdelo vse to skoraj nemogoče. Zdej, ko so dogradili zadrudni dom, ko se bo pričelo v njem razvijati življenje — zdej oditi. To bo težko. Stefan je ljubil svoj rodni kraj. Nešteto spominov ga je vezalo na zelene borove vrhove, na ozke, ilovnate poti, na lehe rže in pšenice, kjer so vsako leto tako lepo pele prepelice pesem žetve. Pa vendar, nekaj bo treba ukreniti. Stefan je veliko čital. Ves svoj prosti čas je uporabil za čitanje knjig. V Armadi je je navadil tega in te navade ni maral opustiti. Začel je razmišljati o vsem tem in tudi o rešeh, o katerih je govoril aktivist z okraja. In ko je prišel do sklepa, da bo res tako najbolje, se je le vprašal: »Kako je le mogoče, da nisem že prej prišel d. tega zaključka sam...?« Skoraj očital si je, zakaj ni odšel že prej v tovarno ali kam drugam, saj je povsed potrebnih toliko mladih delovnih moči.

Stefan je odšel iz ženavelj. Toda ni šel sam. Dolgo je stal na čelu mladinskega aktiva in nikakor ne bi bilo prav, če bi zdaj odšel sam. Tako, kot je v začetku govoril z njim mladinski aktivist z okraja, tako je zdaj sam razpravljal s svojimi mladinci. In ni bilo zastoj. Odločili so se: Jože, Miška, Marjeta, Mariška in Tone. Pa še ostali so pričeli resno misliti o tem.

Ko je Stefan odhajal iz ženavelj s kolvkom in nahrbtnikom, je sijalo toplo sonce. Njive so žarele in borovi vrhovi so pritanjele sumeli. Ali je bilo slovo težko? Štefan še zdaj ne ve tega. Morda je bilo, toda Stefan je šel od doma z vero, da gre v lepše življenje, ki bo prineslo srečo ne le njemu, temveč vsem, tudi njegovji vasi.

Stefan je prišel večkrat nazaj v svojo vas. Tako ob nedeljah je prišel in se drugi dan vračal nazaj v tovarno. Domov ni zahajal iz domokotja, Stefan ni pozabil, da je bil sekretar mladinskega aktiva. Devet in dvajset jih je bilo v njegovi brigadi, ko so gradili zadrudni dom. Nekaj jih je odšlo takrat z njim in tudi ti so se vračali od časa do časa in zopet odšli nazaj v tovarne, v Litostrojo, v Maribor, Strnišče in drugam. A ostali?

Vse manjši in manjši je postajal ženaveljski mladinski aktiv. Vsakokrat, ko je Stefan prišel domov, je povedal evojim mladincem kaj lepega o velikih bitkah, ki se bijejo v tovarnah, na gradbiščih in v drugih podjetjih za plan, za lepšo bodočnost. Ob takih prilikah so mladincem žarela lica in oči. Stefan je to čutil in bil je zadovoljen. »No, Stefan, pa na evidenje v Mariboru...« mu je rekel ta ali oni plaho in z negotovostjo, ko je odhajal nazaj v tovarno.

Stefan bi ob takih trenutkih najraje zavriskal. »Le pridite, pa kaj kmalu. Skupno bomo nadaljevali!«

Tako so odhajali drug za drugim. Vzelo se jih tovarne gradbišča, podjetja, šole. Mladinski aktiv je šel za svojim sekretarjem. Uvideli so, da je za njihovo vas še itak dovolj ljudi. Oni pa bodo pomagali tam, kjer je danes najbolj potrebno.

Zadnjič sem srečal Stefana na ulici. Nasmejati se mi je in me vedro p. dra-vil. Začudil sem se. Nisem ga pričakoval takega. Vedrih lic, zagorel in nasmejan, svetlih oči je zrl vame. Poznal sem Stefana kot sekretarja mladinskega aktiva v ženavljah. Vedel je, kaj ga hočem vprašati, dal mi je odgovor brez vprašanja: »Še pet jih je ostalo doma, toda kmalu bodo tudi ti odšli. Kam — to je njih volja, šli pa bodo!«

To je približ s tako vero, kot more to pribiti le človek, ki čuti vso veličino našega časa, veruje v zmago svojih sil in sam zmaguje.

primer, kako ustvarjajoča je naša politika tudi glede reševanja narodnostnih vprašanj. Nacionalna heterogenost se čuti v društvu le v bogastvu in pestrosti oblik, medtem ko daje vsebino društvu že vse od osvoboditve nova socialistična domovina, stremenjeje vseh, prispevati svoj delež k njeni izgradnji.

Subotičko društvo si je pridobilo s svojimi kvalitativni nastopi že lep glas na našem jugu. Večer v St. Vidu ga je približal tudi nam. Občinstvo, ki je napolnilo dvorano v Domu kulture, ga ne bo moglo tako zlahka pozabiti. Menjaje so nastopili mešanji pevski zbor, tamburaški orkester in tri različne folklorne skupine. Okoli 70 pevcev zbora, ki sicer šteje nad 100 ljudi, je ob spremljavi orkestra odpele kakih 10 različnih pesmi. Sodobne udarne pesmi, kot so »Petletka kliče« ali »Pesem naši Armiji«, so se vrstile z umetniimi, Mokranjčevići rukoveti, primorskimi napevi ter madžarskimi narodnimi pesmimi.

Posebnosti vojvodinskega umetniškega življenja pa so prišle do izraza predvsem v njihovem ljudskem glasbilu — tamburici in njihovih plesih. Tamburaški orkester je odigral cele venčke bačanskih in srbskih narodnih pesmi. Ob spremljavi istega orkestra sta tudi odpsali različne plesne srbske in bunjevke folklorne grupa. Prva je tudi izvedla bolgarski narodni ples »Rečeno«, druga pa več bunjevskih, tako tudi »Bunjevačko kolos«. Madžarska folklorna grupa pa je odpsala venčke madžarskih narodnih plesov ob spremljavi godbe na pihala.

Naslednjega dne to je 15. septembra, pa je železničarsko SKUD »Braniko Cvetković« iz Beograda priredilo v ljublan-

ski filharmonični dvorani večer srbskih pesmi in plesov. Mešanji pevski zbor tega društva, ki nam je z letošnjega gostovanja v Ljubljani že poznano, je pod vodstvom dirigenta zbora in orkestra tov. Milana Bajšanskega, odpel lepo številno srbskih narodnih in umetnih pesmi; nekaj sam, nekaj pa ob spremljavi orkestra. Močna folklorna skupina pa je odpsala številne narodne plesse iz južnih predelov naše države. Med izvajanje obeh skupin je član istega društva recitiral »Zbor Derviša«, duhovito S. Kulemčevovo parodijo na pristaše Informbiroja. Večraj, 16. t. m., pa je njegova igralska družina uprizorila v Operji dramo M. Gorkega »Vaso Zelezovoc«.

Številne samostojne prireditve posameznih železničarskih kulturno-umetniških društev je zaključilo SKUD »Vinko Jedjut« iz Zagreba, ki se nam je 16. t. m. prvič predstavilo v prostorih Slovenske filharmonije v Ljubljani. 1946. leta ustanovljeno društvo je danes po svoji številčnosti in umetniški višini posameznih skupin eno izmed najboljših kulturno-umetniških društev v Hrvatski. Z več kot 800 aktivnimi člani, zbranimi v 16 sekcijah, je sodelovalo že na mnogih revijah in festivalih, zavzemalo vedno eno izmed vidnih mest ter si tako upravičeno pridobilo sloves. Društvo »Vinko Jedjut« je 1947. leta gostovalo celo v Budimpešti, kjer je dostojno reprezentiralo uspehe našega delavskega razreda.

V petek zvečer je tudi nam društvo prikazalo uspehe svojega triletnega dela. Nastopilo je z mešanji, moškimi in ženskim pevskim zborom, folklorno skupino (boljša je ostala v Zagrebu, kjer sodeluje na republiknem festivalu), tamburaškim in godalnim orkestrom.

ATLETSKI DVOBOJ SVICA : JUGOSLAVIJA

Visoka zmaga jugoslovanskih atletov nad Švicarji

Sest novih jugoslovanskih in štirje švicarski rekordi

(Od našega posebnega dopisnika)

Zagreb, 18. sept. Za današnji drugi dan atletskega dvoboja med atletskima reprezentancama Švice in Jugoslavije je vladalo v Zagrebu izredno zanimanje.

Najzanimivejša točka današnjega sporeda je bil vsekakor tek na 800 m. Takoj po startu je povedel Hancock (J), ki je vodil do 700 m, nakar ga je Ceraj prehitel in zmagal v novem rekordnem času.

Odlični rezultati je dosegla tudi naša ženska štafeta 4 x 100 m s časom 49,7, ki je ob enem tudi nov jugoslovanski rekord. V skoku v daljino se je odlikoval Brnad, dočim so se naše tekmovalke v skoku v višino slabše plasirale.

Fizikturna tekmovalna železničarskih društev so zaključena Najboljše fizikturne ima Spartak

Ljubljana, 18. septembra. Danes je bil v okviru proslav 100-letnice jugoslovanskih železnice zaključen fizikturni festival železničarskih društev Jugoslavije.

Festival se je zaključil s finalnimi nogometnimi tekmami na stadionu Odreda. V prvi tekmi so se pomerili mladineli ljubljanskega in sarajevskega železničarja.

Za prvo in drugo mesto sta se na to borili Lokomotiva, član I. zvezne lige in Spartak, moštvo II. zvezne lige.

Moštvi sta igrali v naslednjih postavah: Spartak: Glonek, Marks, Camparg, Noordic, Kopliović, Janič, Miljav, Cirkos, Matković, Čemer, Preček - Lokomotiva: Župar, Kolaković, Ožogović, Reiss, Firm, Želec, Bobek, Kapetanović, Čimermanič, Lokošec, Strugar, sodil Erlih, strelec Prečič.

Tekmovalni prvaki železničarskih društev je Spartak. 2. Lokomotiva. 3. Železničar Ljubljana. 4. Železničar Sarajevo. 5. Rabotnički (Skopje). 6. Beograd. 7. Nova Gorica. 8. Železničar Maribor. Pri mladineli pa sarajevski železničar, drugi je ljubljanski železničar, tretji je Lokomotiva, četrti Spartak, peti Rabotnički, šesti železničar Beograd, sedmi Nova Gorica, osmi Maribor.

tudi trener švicarske državne reprezentance Leuhardt ter predsednik Amaterske atletske zveze Švice Baudsch, ki sta med drugim dejala, da sta videla reprezentance Italije, Francije in Amerike, ki so poleg naše države na visoki tehnični ravni. Jugoslavija je po njihovih izjavah med najboljšimi na svetu, saj sestavljajo njihovo reprezentanco odlični ter tehnično dovršeni atleti svetovne vrednosti.

Tehnični rezultati: 400 m zapreke: 1. Bernard (S) 54,8, 2. Bulič (J) 55,6, 3. Ružel (S) 55,7, 4. Zupančič (J) 56,5. Kroglja: 1. Sarčević (J) 15,25, 2. Krupalić (J) 15,04, 3. Senn (S) 14,44, 4. Kaufmann (S) 13,44. Skok v višino (ženske): 1. Büchler (S) 1,48 m, 2. Knez (J) 1,45, 3. Posinek (J) 1,45, 4. Meyer (S) 1,35. Kopje (ženske): 1. Radosavljevič (J) 39,57 (nov državni rekord), 2. Szielaf (S) 35,73, 3. Schwenk (S) 34,42, 4. Sekulič (J) 33,28. 200 m: 1. Jovančič (J) 22,2, 2. Račić (J) 22,4, 3. Dell Olivo (S) 22,5, 4. Birgisser (S) 22,7. 80 m zapreke (ženske): 1. Posinek (J) 12,6 (izenačen državni rekord), 2. Seb (J) 12,9, 3. Heusser (S) 13,0, 4. Wüst (S) 13,6. 200 m ženske: 1. Butja (J) 26,4, 2. Bogič (J) 26,7, 3. Schwenk (S) 27,5 (nov švicarski rekord), 4. Meyer (S) 27,6. 800 m: 1. Ceraj (J) 1:53,9 (nov državni rekord), 2. Hancock (J) 1:54,3, 3. Volkmer (S) 1:54,7, 4. Meinen (S) 1:59,0. Klavir: 1. Gubijanj (J) 56,83 (nov državni rekord), 2. Galin (J) 49,66, 3. Vesser (S) 46,73, 4. Steffen (S) 44,50. 5000 m: 1. Segeđin (J) 14:42,0 (nov jugoslovanski rekord), 2. Djurašković (J) 14:46,3, 3. Schulder (S) 14:53,8 (nov švicarski rekord), 4. Sutter (S) 15:20,6, 4 krat 100 m ženske: 1. Jugoslavija (Koleđin, Šumak, Bogič, Butja) 49,7 (nov državni rekord), 2. Švica (Meyer, Heusser, Gyğax, Mülhaupt) 51,1 (nov švicarski rekord). Skok v daljino: 1. Brnad (J) 7,24 m, 2. Urbich (J) 6,98 m, 3. Müller (S) 6,77 m, 4. Studer (S) 6,66 m. Disk ženske: 1. Matej (J) 37,91, 2. Bolliger (S) 37,61, 3. Borovec (J) 36,62, 4. Navonni (S) 34,89. 4 krat 400 m: 1. Jugoslavija (Relja, Stanković, Kraljevič, Račić) 3:20,8, 2. Švica (Schmit, Weil, Grottsch, Trepp) 3:23,2. Skok ob palici: 1. Scheurer (S) 4,23 m (nov švicarski rekord), 2. Hoffsteter (S) 3,90 m, 3. Milakov (J) 3,90 m, 4. Samardžić (J) 3,80 m.

TEKME ZA SVETOVNO PRVENSTVO Jugoslavija : Izrael 5:2 (3:0)

Tel Aviv, 18. sept. Nogometna reprezentanca Jugoslavije je premagala danes v Tel Avivu reprezentanco Izraela s 5:2 (3:0). Po dvojni zmagi Jugoslavije nad Izraelom (6:0 v Beogradu in 5:2 v Tel Avivu) si je Jugoslavija pridobila pravo, da tekmuje s Francijo za svetovno prvenstvo v nogometu.

Našo reprezentanco so sestavljali naslednji igralci: Šoštaric, Brozović, Stanković, Čajkovski I., Jovanović, Jakovetič, Senčar, Bobek, Valok, Pajević, Čajkovski II.

Švicarska : Luxemburg 3:2 (1:2)

OBVESTILA KINO

Ministrstvo za ljudsko zdravstvo LRS razpisuje NATECAJ ZA SPREJEM V ENOLETNO SOLO ZA OTROSKE NEGOVALKE

v Ljubljani. Pogoji za sprejem so: starost od 17 do 25 let; dokončana višja osnovna šola. Prošnji, kolokviji v 10 d. je treba priložiti še:

a) rojstni list, b) zadnje šolsko spričevalo, c) lastnorčno pisan življenjepis, kolokviji v 5 d. d) potrdilo o nezakonsanju, d) potrdilo o državljanstvu, e) potrdilo o vpisu v volivni imenik; f) kandidatkine, ki so v službenem razmerju, morajo predložiti še potrdilo, da smejo zapustiti službo.

Stanovalje in hrana v internatu brezplačno. Prošnje naj se vlagajo do 30. septembra 1949. Na Solo za otroške negovalke v Ljubljani, Lontarska steza 2, kjer se daje tudi vse informacije. O sprejemu v Solo bo vsaka zrela obvestila pismeno.

DNEVNE VESTI

Poverjeništvu za kulturo in umetnost pri IO glavnega mesta Ljubljane bo priredilo 19. septembra t. l. ob 20 uri v Filharmo nični dvorani Literarni večer v okviru Tedna napredne knjige. Sodelujejo člani Drame in Opere. Vstop prost.

V okviru Tedna napredne knjige bo 21. t. l. ob 20 uri v mali Filharmo nični dvorani otvoritev Centralne ljudske univerze v Ljubljani. Predaval bo tov. Tona Šališkar: O vlogi napredne knjige v delavskem zbiranju. Vabimo. — Odbor OLU.

Naprosamo svoje padli dijakov-partizanov I. moške realne gimnazije, kakor tudi svoje umrlih v laboriščih, da se po možnosti takoj osebno ali pismeno oglašuje v razpisatelstvu I. gimnazije zaradi odkritja spominke plošče. — Komite OLS I. DMG. 2596

SOLSTVO

Sola za učenje v gospodarstvu trgovinske stroke v Ljubljani Nunska 2, bo imela v tekočem šolskem letu po odredbi Zveznega ministrstva celodnevno pouk. Vsi učenici I. in II. letnika naj pridejo v Solo v sredo 21. t. m. ob 8 uri. Upravlj. trg. podjetji prosimo, naj takoj pripiše vso učence, ki še niso vpisani, ker so v tem Soli tudi pozneje ne bo več vpisovalno. — Upraviteljstvo.

Naše naročnike

ki nimajo plačane naročnine za mesec julij, naprosamo, da do 22. t. m. naročnino poravnajo, sicer jim bomo list ustavili. Naročnike, ki še niso plačali naročnine za avgust in september, pa prosimo, da to čimprej store.

UPRAVA LJUDSKE PRAVICE

Tretji dan državnega prvenstva v plavanju Tone Cerer, Boris Skanata in štafeta Mladosti novi rekorderji FLRJ

(Od našega posebnega dopisnika)

Split, 18. septembra. V nadaljevanju državnega prvenstva v plavanju, na katerem nastopajo najboljši plavalci Jugoslavije, člani plavalnih klubov Mladosti iz Zagreba, Juga iz Dubrovnika, Hajduka iz Splita, Primorja iz Reke, Enotnosti iz Ljubljane itd., so bili danes doseženi trije novi državni rekordi.

Tone Cerer (Enotnost) je izboljšal državni rekord v plavanju na 200 m prsno (metuljček) s časom 2:43,0, štafeta Mladosti je v plavanju na 4 krat 100 m hrbtno postavila nov rekord s časom 5:10,6, Boris Skanata pa je v plavanju na 100 m prsto v predtekmovalju dosegel nov rekord v času 59,0. (Isti čas je dosegel na tekmovalju v Monte Carlu tudi Marjan Stipetič, katerega rekord pa ni bil priznan zaradi premajhnega bazena.)

Tudi v ostalih disciplinah so bile zanimive borbe, posebno še v plavanju na 100 m hrbtno in 200 m prsno (klasični stil) za ženske.

Tehnični rezultati so naslednji: 400 m prsto moški (57 tekmovalcev): 1. Stipetič Marjan (ML) 4:49,3, 2. Stipetič Mislav (Mlad.) 4:50,9, 3. Ilić (H) 4:51,0, 4. Kvcinc (ML) 4:58,9, 5. Vidović (ML) 4:59,2, 6. Curtini (Pr.) 5:04,4, 7. Deč. 4. Maksimović (H) 3:17,3, 5. Lavrenčič (Pr.) 3:20,6.

Štafeta 4 krat 100 m hrbtno moški (12 štafet): 1. Mladost 5:10,6 (nov jugosl. rekord), 2. Jug II 5:13,2, 3. Beograd 5:21,8, 4. Primorje I 5:26,6, 5. Primorje II 5:29,0. Na 10. mesto se je plasirala štafeta Enotnosti s časom 5:31,2.

Štafeta 4 krat 100 m prsto ženske (15 štafet): 1. Jug I 5:18,0, 2. Enotnost 5:34,5, 3. Primorje I 5:35,8, 4. Primorje III 5:41,9, 5. Primorje IV 5:42,0 itd.

Po tretjem dnevu tekmovalja vodi v močevnem prvenstvu Primorje pred Jugom, Hajdukom, Mladostjo, Enotnostjo in tako dalje.

V kvalitetnem tekmovalju vodi Mladost pred Primorjem, Enotnostjo, Jugom, Hajdukom itd.

Danes predpoldne sta bili predtekmovalni na 100 m prsto za moške in ženske. V tekmovalju moških je Boris Skanata postavil nov državni rekord s časom 59,0. V finale se je plasiral tudi član plavalnega kluba Enotnosti iz Ljubljane ing. Pelhan, ki je v predtekmovalju dosegel čas 1:02,8. V tekmovalju žensk pa je Bojka Grkiničeva postavila nov mladinski državni rekord s časom 1:14,8. Filipis (Prim.) 5:09,0, 8. Stefanović (Cz) 5:10,3. V predtekmovalju je ing. Pelhan (E) postavil s časom 5:16,0 nov rekord LR Slovenije.

100 m hrbtno ženske (33 tekmovalcev): 1. Ligorio (J) 1:26,3, 2. Pelan (E) 1:27,5, 3. Cipci (H) 1:27,7, 4. Grkinić (Pr.) 1:28,7, 5. Spicerić (Pr.) 1:31,8.

200 m prsto (metuljček) moški (26 tekmovalcev): 1. Cerer (E) 2:43,0 (nov jug. rekord), 2. Kučar (H) 2:48,3, 3. Barbieri (J) 2:50,8, 4. Ljepotica (J) 2:53,4, 5. Laszlo (ML) 2:56,1.

200 m prsto (klasični stil) ženske (40 tekmovalcev): 1. Korpes (ML) 3:10,2, 2. Kuhar (E) 3:13,5, 3. Paškvan (ML) 3:16,2, H. D.

Hajduk : repr. Avstralije 1:0

Sidney 18. septembra. Nogometno moštvo splitskega Hajduka je odigralo večeraj svojo 17. tekmo na turneji po Avstraliji. V sedmem srečanju z državno reprezentanco Avstralije je zmagal Hajduk z rezultatom 1:0.

TENIS

Na Dunaju je na teniškem prvenstvu Avetrije v finalu Mitič premagal Palado 8:6, 6:2, 7:5.

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov. Primorje

DNEVNI SPORED ZA PONED. 19. IX.

Poročila: ob 5.15, 6.20, 12.30, 14.30, 19.30 in ob 22.00.

5.00 Pozdrav delovnim ljudem — 6.00 Jutrarnji koncert — 12.00 Roy Harris: Simfonija št. 3 — 12.45 Zabavna glasba — 13.00 Oddaja za pionirje — 13.20 Pesmi in pesni raznih narodov — 13.00 Slovenska lahka glasba — 14.45 Samospoje poje Ivica Bric, pri klavirju Marjan Vodopivec — 15.00 Kulturni pregled — 15.10 Pisan sporod Izraela na harmoniko Avgust Stanko — 18.30 Slovenski umotniki pred mikrofonom (prenos v Zagreb) — 19.00 Igra Stojan Stenovice s svojo kapelo — 19.45 Zabavna glasba — 20.00 Simfonični koncert Državnega simfoničnega orkestra iz Zagreba, dirigent Živojin Zdravković (prenos iz Zagreba) — 22.30 Lahki nočni spored.

DRUGO JUGOSLOVANSKO TEKMOVANJE

reprodukcijskih glasbenih umetnikov od 20. do 27. nov. 1949 v Ljubljani

Organizacijski odbor ponovno opozarja vse kandidate, da se prijavijo za drugo jugoslovansko glasbeno tekmovalje zaključeno s dnem 20. septembra 1949. Pristopnice, vpisane po 20. septembru, se ne bodo mogle več upoštevati.

Kandidate za solistično petje obvestamo, da bodo mogli izjaviti svoj repertoar po lastni želji v originalnem jeziku ali v prevodu.

Formularji za pristopnice so na razpolago pri različnih glasbenih ustanovah in društvi vseh ljudskih republik, kakor tudi na sekretariatu organizacijskega odbora. Izpolnjene pristopnice pošljite v dvema fotografijama novejšega datuma direktno na Sekretariat organizacijskega odbora II. jugoslovanskega glasbenega tekmovalja, Ljubljana, Ministrstvo za prosveto. — Organizacijski odbor

OSMRINICA

Umrli je naš dradi oče, stari oče in strio PETER KERŠIČ, predsednik okrožnega sodišča v pokuju. Pogreb bo v torek 20. t. m. ob 9 uri v Podbrezjah. — Zaljubljeni sinovi: ing. Peter, dr. Belizar, Mirkavž, sinova Marija, Ivanka Belizar in Jožek, ter ostalo sorodstvo. — Podbrezje, Ljubljana, Pančovo, dne 17. 9. 1949.

Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik Dušan Bole. — Naslov uredništva Koptarjeva 6. — Uprava: Koptarjeva 2. — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65. Telefon naročniškega oddelka 36-85. — Štev. ček računa 6-90601-0.

V torek se začne v Ljubljani III. žensko prvenstvo FLRJ

Tretje pojevo žensko prvenstvo FLRJ v šahu bo letos v Ljubljani in se ga bodo udeležile najmočnejše šahistice iz vseh ljudskih republik na čelu z državno prvakinja Timotejevo in prvakinjo LR Slovenije Cvenklovo, ki sta tudi letos glavni favoritinji za osvojitve prvega mesta.

Glede na vse večji razmah šahovske igre med ženami se upravičeno pričakuje, da bo letošnje šahovske zveze posebnosti republik so v času od zadnjega šahovskega turnirja skrbelo tudi za teoretični dvig posebnosti tekmovalk. Tudi slovenska šahovska zveza je organizirala tritedenski šahovski tečaj za najboljšie šahistice LR Slovenije. Letošnji šampionat FLRJ bo imel 15 udeležencev. Našo republiko bodo zastopale prvakinja Cvenklova (Ljubljana), Svetek Ivanča (Dražograd), ter dve igralnici, ki se bosta najbolj plasirali v tromesečju: Korban Manca (Ljubljana), Pongrac Lojzka (Celje) in Jurman Stofka (Celje).

Otvoritve III. ženskega šampionata FLRJ v šahu bo v torek ob 10 dopoldno v kletni dvorani hotela Siro. Redna kola bodo vsak dan od 16. do 20. ure istotam, prekinjeno partije pa se bodo odigrale naslednji dan dopoldne.

Za našo prvakinjo Cvenklovo bo letošnji šampionat še posebnega pomena, ker ji bo služil kot zadnji trening pred odhodom na žensko svetovno prvenstvo.

Pri rudarjih pobudnikih tekmovalja za visoko storilnost

Obisk v bosanskih rudnikih

Lepo se je voziti po Bosni. Na vsakem koraku vidiš novo življenje. Gradijo nove stavbe, tovarne, odpirajo nove rudnike, gradijo železniške proge.

Svobodni ljudje Bosne in Hercegovine spreminjajo svojo zaostalost republiko v eno najbolj bogatih, najlepših. In zato je človeku toplo pri srcu, ko se vozi po teh krajih — znanih in glavni iz narodnoosvobodilne borbe kakor tudi iz naše bitke za zgraditev socializma. Tu se je tudi pričel boj za večjo storilnost dela.

Od Podlugova proti Brezi peljeta dve progi. Na mali ozkotirni copiha stara lokomotiva kot nadušljiv konj. Novo širokotirno progo grade frontovske brigade. Kaj kmalu bo to malo lokomotivo zamenjal težki železniški stroj in tisoče ton koksa ter premoaga ne bo treba več premetavati z lopato z vagonov na vagono.

Potnik, ki pride prvič v Brezo, bo že od daleč zagledal na križišču veliko leseno ploščo, ki je dolga najmanj štiri metre. Na njej so slike, parole in, kar je najbolj zanimivo, imena rudarjev, ki tekmujejo po novem načinu dela. Vsako dopoldne se povzpne k tej plošči mlad fant. S čopičem pripiše k imenu Franca Špoljariča, Atifa Jusiča, Omera Omerhodžića, Mameli, Zukana, Kadrića in drugim številno vagončkov, ki so jih nakopali prejšnji dan. K imenom brigad iz Mostara, Kreke, Banovičev in Miljevine prav tako pripiše uspeh dela. Pred ploščo se ob izmeni, a tudi v dopoldanskih in popoldanskih urah zbirajo rudarji. Razgovor poteka o delu, uspehih in napakah. Veliko rudarjev se je prav na tem mestu odločilo, da bodo prelomili s stari načinom dela in začeli delati po novem. Tako nazorna agitacija rodi vsakodnevne uspehe, tekmovalje se vedno na novo pozivlja.

Oglasil sem se pri sekretarju rudniškega komiteja Partije tov. Dušanu in direktorju rudnika tov. Petričeviću. Ker ni bilo Alije in Nikole, ted dveh najboljših rudarjev, sta mi ta dva povedala, kako so prišli do novega načina dela.

Alija Sirotanovič je razumel, da moramo v novi državi iskati nove, boljše oblike dela. Prvi je sestavil brigado. Uspehi njegove brigade, kjer je delala večidel mladina, so bili boljši, kakor uspehi posameznih števil. Vendar za povečanje storilnosti to ni bilo dovolj. Marsikatero noč je Alija premišljeval. Močan sem in spreten. V tem ne zaostajajo tudi vozači in pomočniki. Vendar nas nekaj zadržuje pri delu. Večkrat moramo stati in čakati. To bo treba odpraviti. Vozači so največkrat čakali ali bili brez pravega dela, dokler ni bil premog nakopan. Ko sta Alija in pomočnik nakopala dovolj premoaga, sta prišla za lopate in prav za prav opravljala vozaški posel. Tako ni strokovna usposobljenost koparja prišla dovolj do veljave. Alija je že večkrat elišah o Stahanovu. Premišljeval je o njegovem načinu dela in tako rešil tudi vprašanje, ki ga je zaviralo pri delu. Organizacijo dela bo treba izboljšati. Pri tem so mu pomagali še drugi člani Partije in strokovnjaki. Na partijskem sestanku so se pogovorili, kako bodo organizacijo dela izboljšali. Sprejeli so sklep, da bo brigada delala naenkrat na treh delovnih mestih. Alija je z veseljem na to pristal. Določili so še dan preizkusa — 24. julij. Tedaj je bila obletnica V. kongresa naše Partije in komunisti so hoteli tako dokazati zvestobo Partiji. S tem svojim delom so se tudi postavili po robu lažem in klevečtam, ki jih danes sipajo proti nam informburojevcim.

Alija je odhajal z brigado v jamo. Prišel je na prvo delovno mesto, kjer je peljala proga naravnost. Tu odvoz ne bo težak. Ostala dva odkopa sta bila od prvega oddaljena po 10 metrov v globino. S teh dveh bodo vozili premog s pomočjo električnega viltla. Alija je razporedil vozače na dva odkopa, kjer je ostal premog od njegovega predhodnika. Na tretjem odkopu je začel vrtni luknje za razstreljanje. Pomočnik mu je pomagal. Ko sta razstrelila sklade premoaga, je prestavil Alija vozače na odkop, kjer se je dim že razkidal. Tako je teklo delo vseh osem ur, kakor na tekočem traku. Alija, pomočnik in njegovi vozači so se premetavali iz delovišča na delovišče in prav nikjer ni bilo treba čakati. Tesarili so, kopali in nalagali premog, vse je šlo v najlepšem redu. Nova organizacija dela in nov način odkopavanja in razporejanja ljudi je tako prišel do veljave. Alija je zmagal. 152 ton premoaga, kar še do takrat ni nikdar nakopala ekipina osemih ljudi v brezanskem rudniku, je bil velik uspeh. Šele štiri leta so minula, odkar so utihlele partizanske puške in se delamo pri nas tako, kakor je začel Stahanov v Sovjetski zvezi 18 let po Oktoberski revoluciji. Iskro novega socialističnega tekmovalja pri nas je ukresal Alija Sirotanovič. Iskra se je razplamela v ogromen plamen, boj za višjo storilnost dela se je začel.

Nikola Skobič ni gledal z zavistjo na uspehe svojega tovariša Alije. Tudi on je pripravil brigado, da bi dal še več premoaga državi, ki mu je pomagala do boljše življenja. Čez nekaj dni je izkopal še več premoaga, kakor Alija. Alijo in Nikolo je prekosil Ibrahim Trako v Zenici. Tekmovalje je zajelo Kakanj, Rašo, senke premoagovnike v Srbiji, tekmovalje so prenesli v Kreko in Banoviče, vzplamtelo je v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku, prav nič niso zaostajali v drugih rudnikih. Boj za večjo storilnost dela so začeli v tekstilnih tovarnah, na gradbiščih, v težki industriji, veposvosod, kjer delajo ljudje nove Titove Jugoslavije.

Pred fizikturnim domom v Brezi so stali kaminici. Delavci so napolnili dvoranke. Na govorništvo so stopali partijci, razvijala se je diskusija o izpolnjevanju plana, o novem načinu dela in tudi o napakah. V imenu članstva so dali predloge in obveznosti. To je bil že tretji odprti partijski sestanek v Brezi, na katerem je Partija pregledala vse doseženo delo in dala pobudo za pozitivno tekmovalja. (Dalje prih.)